

XIII. Μεταπτυχιακές Σπουδές

α) Γενικές επισημάνσεις

1. **Διατμηματικό Πρόγραμμα Σπουδών:** Ελληνική Φιλοσοφία – Φιλοσοφία των Επιστημών.

α. εταίροι: Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης Παν/μίου Ιωαννίνων, Τμήμα Φ.Κ.Σ. Παν/μίου Κρήτης.

β. διοικητική υποστήριξη: αποκλειστικά ο Τομέας Φιλοσοφίας.

2. **Αριθμός εισαγομένων φοιτητών/τριών:** έως 20 (το τρέχον έτος: 12).

- 2.1. **Επιλογή:** εξετάσεις (από τη θεσμοθέτηση του Π.Μ.Σ., 1998), τόσο για το μεταπτυχιακό δίπλωμα όσο και για το διδακτορικό δίπλωμα.

2. 2. **Βαθμολογία συνέντευξης:** μόνο 5% σε εποχές που δίνει και παίρνει η «προφορικότητα» ως μοχλός για την «επανίδρυση του κράτους».

3. **Τμήματα προέλευσης:** Φ.Π.Ψ., πρωτίστως, αλλά και από όλα τα υπόλοιπα Τμήματα.

4. **Υποτροφίες:** 1 ανά έτος από το ΥΠΕΠΘ· δυνατότητα από άλλους φορείς.

4. 1. **Χρηματοδότηση:** αποκλειστικά από τον κρατικό προϋπολογισμό (23.000 €) και όχι από κάποια ιδιωτική επιχορήγηση.

5. **Οδηγός Σπουδών:** διανεμήθηκε κανονικά (βλ. IV, §.7)

- 5.1. **Το μάθημα «Ερευνητική Μεθοδολογία»:** κεντρική θέση από την έναρξη του Π.Μ.Σ. (1998).

6. **Σύμβουλος Σπουδών:** ο εκάστοτε Διευθυντής Μεταπτυχιακών Σπουδών Φιλοσοφίας.
- 6.1. **Διευθυντής Σπουδών:** δεν κάνει χρήση του νόμου για «μερική απαλλαγή από τις διδακτικές του υποχρεώσεις».
7. **Ερευνητικό έργο:** ενθάρρυνση των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών να μετάσχουν σε επιστημονικά συνέδρια.
8. **Διαθέσιμοι χώροι:** επαρκείς να ανευρεθούν δύο νέοι χώροι γραφείων.
- 8.1. **Τα Εργαστήρια:** σημείο αναφοράς των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών, με τους όρους που έχουν ήδη εκτεθεί (βλ. II, §. 4, VI, §. 6.1).
9. **Επιστημονικά συνέδρια:** βλ. VIII, §. 7.
10. **Προβλήματα παρακολούθησης:** σπάνιες απουσίες.
11. **Υπαρκτός κίνδυνος:** η «απειλή» του Ν. 3685/16.7.2008.
12. **Συγκλητική Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών:** δεν γνωρίζουμε αν έχει επιτευχθεί η «ενεργοποίησή» της.

β) Μια άλλη μορφή «απολογισμού»

Τη Δευτέρα, 30 Μαρτίου του 2009, έλαβα το πρόγραμμα της ημερίδας: «Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΕΠΕΑΕΚ) της περιόδου προγραμματισμού 2000-2006 στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων», με συνοδευτική επιστολή του προέδρου της Επιτροπής Ερευνών στην οποία κατέληγε ότι «καλούμαι» κι εγώ να «συμμετάσχω» ως ομιλητής. Το ρήμα αυτό έχει αρκετές σημασίες. Υποθέτω ότι δεν υπονοεί ότι «διατάζω κάποιον ως ανώτερη αρχή να πράξει κάτι» (Κριαράς, σ. 649). Έτσι, λοιπόν, αυτό το ενοχλητικό «καλείσθε» θα μπορούσα να το παραβλέψω ως γλωσσικό «αμάρτημα» του συντάκτη της επιστολής και εκείνου που την υπέγραψε.

Έρχομαι σε ένα δεύτερο ζήτημα, περισσότερο ενοχλητικό για την ακαδημαϊκή μου αξιοπρέπεια. Εδώ και ένα μήνα είμαι ύποπτος για «παραβατική συμπεριφορά» και επομένως υποψήφιος να «κληθώ» (το ρήμα είναι το ίδιο) από τον αρμόδιο Εισαγγελέα για «άσκηση δίωξης» και «περαιτέρω από τον κ. Πρύτανη» για «αντίστοιχη πειθαρχική δίωξη». Ας μην ανησυχήσετε περισσότερο, στο παρόν διασκεπτικό συλλογικό όργανο, στο οποίο *mutatis mutandis* μπορεί να εκδιπλωθεί η παρούσα ημερίδα, δεν μετέχει κάποιος συγγενής μου «έως και τετάρτου βαθμού».

Έρχομαι σε ένα τρίτο ζήτημα. Προθυμοποιήθηκαν οι αρμόδιοι υπάλληλοι να μου αποστείλουν, για τις ανάγκες της παρούσας ομιλίας, ένα τετρασέλιδο κείμενο με 18 spots που ενδεχομένως θα προβληθούν σήμερα και ένα ακόμη δεκαεξασέλιδο με αναλυτικότερα στοιχεία, σύμφωνα με τις μήτρες παρουσίασης ή με τους «δείκτες στόχων» της «πνευματικής τεχνολογίας» των Βρυξελλών, ύψους 6.021.000€ ή δύο (2) δισεκατομμυρίων δραχμών που από το 2000 έως το 2008 αναλώθηκαν σε «σύγχρονα γνωστικά αντικείμενα και τεχνολογίες αιχμής». Επειδή δεν συνηθίζω να αναπαράγω ξένα κείμενα, θα αποφύγω τον εξωραϊσμό (ενισχύεται μάλιστα από τη λεζάντα: «Η Παιδεία στην κορυφή»)—όσο μπορώ— και θα συμβάλω στην ανάδειξη του οικείου προβληματισμού.

Δεν έχω την ψευδή εικόνα, ως προς τη «λειτουργία και την οργάνωση» των Μεταπτυχιακών Σπουδών, ότι τα πάντα κρίθηκαν από το «Επιχειρησιακό Πρόγραμμα» το οποίο αφορούσε την «Εκπαίδευση και την Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση». Ήδη η τιτλοφόρησή του είναι διάτρητη και, πολύ περισσότερο, είναι αναντίστοιχη προς τις επιμέρους «δράσεις» που τιτλοφορήθηκαν «ενίσχυση» και «αναβάθμιση», σε συνδυασμό μάλιστα με «μαθήματα επιχειρηματικότητας» σε διάφορα Τμήματα του Πανεπιστημίου μας. Αν περιορισθώ στις κοινωνικές-ανθρωπιστικές επιστήμες και χωρίς το ΕΠΕΑΕΚ θα μπορούσαν να σταθούν μεταπτυχιακές σπουδές. Αποφεύγω την έκφραση: «προγράμματα» μήπως και μετριάσουμε τον εθισμό των «ερευνοδίαιτων» και απλώς κάνουμε το καθήκον μας ως μέλη ΔΕΠ.

Παραμένω στον ίδιο κύκλο των επιστημονικών ζητήσεων και ιδίως στην ιδιότητά μας ως ερευνητών—ό,τι δηλαδή συνιστά την κύρια υποδομή των μεταπτυχιακών σπουδών ή το «δομικό λίθο» στην οικεία «constitutio», κατά την έκφραση της Νομικής Υπηρεσίας του Ιδρύματος σε πρόσφατες «γνωματεύσεις» της.

Κι εκεί που πας να αφοσιωθείς στο έργο σου, αναρωτιέσαι ποιο από τις εκατοντάδες άρθρα ή ποιο από τα δεκάδες βιβλία σου χρωστάει την ύπαρξή του στον «Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας» του Ιδρύματός σου ή σε ό,τι αρχικά είχε ονομαστεί «Επιτροπή Ερευνών». Γιατί ο απολογισμός μιας εικοσιπενταετίας «έρευνας και προσφοράς», κατά το φθινόπωρο που πέρασε, έγινε με μήτρα συλλογής και παρουσίας των «δεδομένων» όσων απλώς διαχειρίστηκε αυτός ο «Ειδικός Λογαριασμός», με προϋπολογισμό μάλιστα «πολλών εκατομμυρίων ευρώ». Και παρά το γεγονός ότι υπήρξε κάποια μνεία της «βασικής έρευνας», αυτή αντιμετωπίστηκε με γνώμονα την «εφαρμοσμένη». Για τούτο προβλήθηκε το «Κέντρο Έρευνας και Τεχνολογίας», με στόχο τη «διεξαγωγή βασικής και κυρίως εφαρμοσμένης και τεχνολογικού χαρακτήρα έρευνας», καθώς επίσης το «Επιστημονικό και Τεχνολογικό Πάρκο».

Άλλα Πανεπιστήμια «προσπέρασαν» αυτά τα οχήματα ιδιωτικοποίησης του έργου τους. Έκαναν μάλιστα λόγο για την όχι «μικρότερης σημασίας» έρευνα των «κοινωνικών φαινομένων, των θεσμών, της ιστορίας, της λογοτε-

χνίας» κλπ. Ακόμη και για «αφύπνιση της πολιτικής συνείδησης» ή για την «κατανόηση των κοινωνικών δομών και κατά συνέπεια για τη βελτίωση της ζωής των πολιτών».

Χωρίς να μεμψιμοιρώ άστοχα, διαφαίνεται ευκρινώς ότι η «απορροφητικότητα» θα απορροφήσει κάθε ερευνητική ικμάδα, γεγονός που θα φαντάζει σύστοιχο με την υποχρηματοδότησή της (μόνο το 0,5% του ΑΕΠ). Κυρίως όμως το περίγραμμα του Πανεπιστημίου ως εκπαιδευτικού και ερευνητικού θεσμού, ιδιαίτερα ως πεδίου (ανα)παραγωγής της επιστημονικής γνώσης και με συγκεκριμένους όρους ως προς την ανάδειξή της σε «δημόσιο» αγαθό, ολοένα και δεν θα εμφανίζεται αυτονόητο.

Ειδικότερα, ως συνεπακόλουθο αυτής της «ιδιωτικοποίησης» του ΔΕΠ υπήρξε η περιστολή του οικονομικού βάθρου των ανθρωπιστικών-κοινωνικών επιστημών. Ίσως μια πράξη διαφοροποίησης σ' αυτήν την αναγωγή μας σε managers ανεύρεσης και διαχείρισης «ερευνητικών» προγραμμάτων να είναι η αποστολή όλων των δημοσιευμάτων μας στον «Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας», στον ελκυστικό «ΕΛΚΕ». Εκεί θα βρουν «αξιολογητές» για να τα κοστολογήσουν. Ίσως έτσι θα δικαιωθεί ο Bourdieu—θα ήταν άλλωστε μια κανονική και όχι ψευδώνυμη μορφή «αριστείας»— που ζητούσε να αξιολογείται εκ των υστέρων κάθε «ερευνητικό πρόγραμμα» και έτσι μόνο να χρηματοδοτείται... Φυσικά, δεν εξαιρούσε ούτε τα «μεταπτυχιακά προγράμματα»...

Τα πραγματικά «παραδοτέα» ή εκείνα που μένουν είναι τα εξής:

1) η μετατροπή χρηματικού αποταμιευτικού κεφαλαίου σε **πάγιο πραγματικό κεφάλαιο** (εξοπλισμός, εγκαταστάσεις), με συγκεκριμένο βέβαια ορίζοντα αξιοποίησης και απόσυρσης·

2) η ίδια μετατροπή χρηματικού κεφαλαίου σε **εξειδικευμένο μορφωτικό κεφάλαιο**, κατά περίπτωση και ανάλογα με το βαθμό ετοιμότητας των αποδεκτών αυτής της διαδικασίας·

3) η ίδια μετατροπή χρηματικού κεφαλαίου σε **θέσεις εργασίας διοικητικού προσωπικού** που βαθμιαία απέκτησαν την ιδιότητα του εργαζόμενου σε καθεστώς αορίστου χρόνου πλέον (και όχι του απλώς «συμβασιούχου»), με κυμαινόμενες συνθήκες επιλογής και ανανέωσης των συμβάσεών τους·

4) η **επαύξηση του εισοδήματος** και της περιουσίας μελών ΔΕΠ, προφανώς του «επιστημονικού υπεύθυνου» ενός «προγράμματος» και της ηγετικής του ομάδας «υλοποίησης»—ό,τι δηλαδή ανήκει στον περικλειστο περίβολο των «προσωπικών δεδομένων».

Αναμφίβολα, οι τέσσερις αυτοί «δείκτες» ανάλωσης δεν διατηρούν, ανά πρόγραμμα, την ίδια σειρά προτεραιοτήτων, μια και η τράπουλα ανακατεύεται με πολλούς τρόπους. Εκείνο, όμως, που απαιτεί ιδιαίτερη υπόμνηση είναι ότι το υπό ανάλωση χρηματικό αποταμιευτικό κεφάλαιο, για να μείνω στο ΕΠΕ-ΑΕΚ, έχει δύο σημαίες: την ελληνική (μια και της αναλογεί το 25%) και την ευρωπαϊκή (με τη μερίδα του λέοντος, το 75%). «Εργοδότης», μικρός και μεγάλος, σε αναμονή «εργολάβων»...

Οι κρατικοί, λοιπόν, αυτοί πόροι προς ανάλωση, παρά την αρχική ευφορία σειράς «ερευνοδίαιτων», διέπονται από τις συνολικές πιέσεις ιδιωτικοποίησης που δέχεται αλλά και που ασκεί η Ευρωπαϊκή Ένωση, στο πλαίσιο του διεθνούς καταμερισμού που υφίσταται η αντίθεση κεφαλαίου και εργασίας. Η «αποκρατικοποίηση» πολλών δημόσιων οργανισμών στη χώρα μας δεν έφτασε έως τη δομική υπόσταση των Πανεπιστημίων, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν διείσδυσαν και στο χώρο τους πρακτικές «ανταγωνισμού» ή με την κομπή τους μεταμφίεση: «αριστείας» καθώς και σε επιλεκτική ανισοκατανομή των «πριμ παραγωγικότητας», με πρώτους όσους ήταν έτοιμοι από καιρό ως «επαγγελματίες» του είδους. Η «χαριστική βολή», όμως, δεν δόθηκε, μια και αναβλήθηκε για αρκετά χρόνια η τροποποίηση του άρθρου 16 του Συντάγματος. Δηλαδή για την ώρα αποσοβήθηκε ο μετασχηματισμός των Πανεπιστημίων από Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου σε Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου, πράγμα που θα καθιστούσε την κρατική τους επιχορήγηση «αντικοινοτική» ενέργεια, ως αντιτιθέμενη στους «κανόνες του αθέμιτου ανταγωνισμού», με τελική συνέπεια και την κρατική ενίσχυση των ιδιωτικών πανεπιστημίων. Στη Βρετανία, για παράδειγμα, τα δημόσια Πανεπιστήμια μόνο το 30% του προϋπολογισμού τους είναι κρατικοί πόροι.

Οι πιέσεις αυτές ιδιωτικοποίησης δεν εξέλιπαν και δεν πρέπει να αγνοούνται ή να μεταμφιέζονται σε οποιοδήποτε «στρατηγικό σχεδιασμό» του

Ιδρύματος, με ορίζοντα—έστω— το 2013, εκατό ακριβώς χρόνια από την απελευθέρωση των Ιωαννίνων.

Αν ανοίξω εδώ ένα παράθυρο κατανόησης της τρέχουσας χρηματοπιστωτικής κρίσης, θα σταματούσα στις χώρες προέλευσης των «επιχειρήσεων εκπαίδευσης» με βάση τις συμφωνίες «δικαιόχρησης», δηλαδή στις Ενωμένες Πολιτείες και τη Βρετανία. Στις δύο χώρες αυτές η υπερχρέωση ξεπερνάει το 130% του «διαθέσιμου εισοδήματος» και αντίστοιχα το 160%. Όσο, κατά τις τελευταίες δεκαετίες στη Βρετανία, υποχωρούσε η παρουσία της κρατικής πολιτικής από τη στέγαση, την υγεία, την ασφάλιση και την εκπαίδευση, τόσο προχωρούσε η διόγκωση του πιστωτικού τομέα. Ειδικότερα, όσο μειωνόταν η κρατική χρηματοδότηση στην ενοποιούμενη τριτοβάθμια εκπαίδευση, τόσο ήταν μονόδρομος η επιχείρηση εξαγωγής «ακαδημαϊκών υπηρεσιών» και οι συμπτύξεις με αλλοδαπά «Εργαστήρια» ή «Κέντρα Ελευθέρων Σπουδών».

Όσο για το μείζον θέμα, δηλαδή την κατανοήσιμη (όχι επιμετρήσιμη) «ποιότητα» των μεταπτυχιακών σπουδών, ας επαναλάβω ότι αυτές επιφέρουν αλλαγές εντός των Πανεπιστημίων. Επομένως δεν είναι μια αυτοτελής «βαθμίδα» σπουδών. Επίσης, δεν ταυτίζονται με την «επιμόρφωση». Σε κάποιες περιπτώσεις, όταν δηλαδή υποβαθμίστηκαν οι σπουδές λήψης πρώτου πτυχίου, ακόμη και με τη μείωση του χρόνου τους, οργανώθηκαν και ξεχωριστές «Μεταπτυχιακές Σχολές», κι αυτές όμως εντός του «campus». Κυβερνήσεις που απέβλεπαν στον περιορισμό της κρατικής (επι)χορήγησης των Πανεπιστημίων, με την πίεση καθιέρωσης διδάκτρων και με τη διευκόλυνση μορφών ιδιωτικοποίησης λειτουργιών του Ιδρύματος, βάφτισαν—ανεπιτυχώς, βέβαια—τις μεταπτυχιακές σπουδές «τέταρτη βαθμίδα» της εκπαίδευσης. Εκείνο όμως που μένει είναι η ανάδραση προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών, σε ένα ολοένα αναπτυσσόμενο ερευνητικό πεδίο που έχει ως αντικείμενό του την υπάρχουσα κοινωνία και τους τρόπους υπέρβασής της.

Προηγείται βέβαια η θεσμική αυτοτέλεια των επιμέρους επιστημονικών μαθήσεων και έπεται η θεσμική τους συνάφεια. Αν συμβαίνει το δεύτερο, δηλαδή αν παρατηρούνται αυτοσχεδιασμοί ως προς τη συσπείρωση επιμέρους επιστημονικών μαθήσεων για να προβληθούν στη συνέχεια ως αυτοτελές τάχα

μεταπτυχιακό πρόγραμμα, όσο ελκυστικό κι αν φανεί στην αρχή, γνωρίζουμε μορφές «διαθεματικότητας» τρίτου βαθμού, μετά την πρωτοβάθμια και τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Αν μείνω στη διακηρυσσόμενη «αναβάθμιση» των προπτυχιακών και των μεταπτυχιακών σπουδών, οι τραγέλαφοι ήδη είναι αναγνωρίσιμοι και «μετρήσιμοι». Με τυπική προϋπόθεση την «καινοτομία», στο πλαίσιο των χρηματοδοτήσεων του ΕΠΕΑΕΚ, ιδρύθηκαν κατά τα τελευταία χρόνια Τμήματα με «καινοφανή» τιτλοφόρηση, αρκετά από τα οποία αναγκάστηκαν σε αναδίπλωση. Από το 2002 έως το φθινόπωρο του 2008 υπήρξαν 45 μετονομασίες Τμημάτων και τριών μάλιστα Σχολών. Πρύτανης, ειδικότερα, κατέστησε τα υστερογενή ερευνητικά του ενδιαφέροντα αυθύπαρκτο Τμήμα με υπερεκατό εισακτέους ανά έτος.

Θα μου επιτρέψετε να οδηγηθώ τώρα, κλείνοντας, στις Μεταπτυχιακές Σπουδές που οργάνωσε (από το 1998) ο Τομέας Φιλοσοφίας με τίτλο: «Ελληνική Φιλοσοφία – Φιλοσοφία των Επιστημών». Με όρους δημοσίου ελέγχου θα σταθώ στα εξής σημεία. Ακόμη και η τρέχουσα νομοθεσία (Ν. 3549/2007, άρθρο 2) επιβάλλει να «δημοσιοποιούμε με κάθε δυνατή διαφάνεια όλες τις δραστηριότητές μας». Έτσι, και χωρίς να ζητήσω κάποια υπερωριακή αμοιβή, θα τόνιζα:

1. Οι σπουδές αυτές από τη σύστασή τους λειτούργησαν ως διατμηματικό και διαπανεπιστημιακό μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών. Κατά τη διάρκεια της υπερδεκαετούς λειτουργίας τους δεν σημειώθηκε κάποιο πρόβλημα που θα μπορούσε να τις αναστείλει, με εξαίρεση την εκβιαστική πρακτική του Υπουργείου Παιδείας, δηλαδή η ανανέωσή του να περάσει αναγκαστικά από την «αξιολόγηση» του Τμήματος.
2. Το σύνολο του ερευνητικού, διδακτικού και διοικητικού έργου διεκπεραιώθηκε από τους ιδρυτικούς φορείς του Προγράμματος. Ιδιαίτερα, τη διοικητική του υποστήριξη ανέλαβε και έφερε με επιτυχία σε πέρας το Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας του Παν/μίου Ιωαννίνων (Τομέας Φιλοσοφίας).
3. Οι ανά Σεπτέμβριο κάθε έτους εξετάσεις διεξήχθησαν απρόσκοπτα και

ανελλιπώς. Η οικεία **Προκήρυξη** (αριθμός και κατηγορίες εισακτέων, δικαιολογητικά, κριτήρια επιλογής των υποψηφίων, ύλη των εξετάσεων κλπ.) δημοσιευόταν ενωρίς στον ημερήσιο τύπο και στο Διαδίκτυο.

4. Ανελλιπώς εξεδίδετο αυτοτελής (εκατό περίπου σελίδων) **Οδηγός Σπουδών**.
5. Η υλικοτεχνική υποδομή υπήρξε υπερεπαρκής, στο πλαίσιο μιας διαδικασίας ανανέωσης και εμπλουτισμού του αναγκαίου εξοπλισμού.
6. Το μεγαλύτερο μέρος των εισαγομένων φοιτητών/τριών είναι απόφοιτοι των Τμημάτων Φ.Π.Ψ., ενώ ένας μικρότερος αριθμός προήρχετο από τα άλλα Τμήματα της Φιλοσοφικής Σχολής και το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης.
7. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες είχαν και έχουν τη δυνατότητα να εμπλουτίσουν τις εκπαιδευτικές-επιστημονικές τους εμπειρίες παρακολουθώντας δεκάδες συναφείς διαλέξεις ανά έτος (έως τώρα έχουν πραγματοποιηθεί 72 διαλέξεις) και σειρά επιστημονικών συνεδρίων (τουλάχιστον πέντε ανά έτος) και πάμε γι' άλλα.
8. Οι υποτροφίες των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών και υποψηφίων διδασκτόρων edίδοντο από το ΕΠΕΑΕΚ (κατά τα τέσσερα πρώτα έτη λειτουργίας του Προγράμματος), από τον «Ηράκλειτο», το Ι.Κ.Υ. και άλλες πηγές, ενώ σημαντικός αριθμός προήρχετο από τη Μέση Εκπαίδευση με τριετή εκπαιδευτική άδεια.
9. Έως τώρα έλαβαν Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης **τριανταεπτά (37)** φοιτητές/τριες και αντίστοιχα **είκοσι οκτώ (28)** Διδακτορικό Δίπλωμα.
10. Κάτοχοι αυτών των τίτλων εργάζονται ήδη ως μέλη ΔΕΠ Πανεπιστημίων της χώρας (ένας και του εξωτερικού), ή ως ανώτατα στελέχη της Εκπαίδευσης, ενώ ορισμένοι έλαβαν μεταδιδακτορική υποτροφία.

Αν υιοθετηθεί ένα ακαδημαϊκό πλαίσιο κριτηρίων, θα αποκτούσε νόημα ο δημόσιος έλεγχος των Πανεπιστημίων. Όλα τα άλλα λειτουργούν ως πασαρέλα «καλλιστείων». Κάποτε ως «αναβάθμιση» των σπουδών ορίζεται η σύντμηση του χρόνου μαθητείας με αποτέλεσμα το ανετότερο «δικαίωμα εισόδου» στο οικείο επιστημονικό πεδίο, αν και η ζήτηση τελευταία έχει αυξηθεί

δυσανάλογα προς την προσφορά θέσεων. Άλλοτε, όμως, με πρότυπο τους «star professors», ή τις ξένες «διακεκριμένες προσωπικότητες», εμφανίζονται προχειρότητες συγγραφικών συνθέσεων με εκατοντάδες, τουλάχιστον, απλουστεύσεων και παραναγνώσεων. Δεν είναι, τέλος, αμελητέο το γεγονός της «διακειμενικότητας». Δηλαδή του αδήλωτου περάσματος από το ένα κείμενο στο άλλο, τόσο στα Τμήματα πρώτης όσο και της δεύτερης και της τρίτης διαλογής. Σε κάθε περίπτωση, το εξειδικευμένο μορφωτικό κεφάλαιο—οι γνωστοί «επωφελούμενοι»—κρίνεται για τη γείωσή του σε έναν υπαρκτό και όχι σε κάποιον παρωχημένο κόσμο. Για τούτο η τυχόν «εγγραμματοσύνη» που αποκτάται σημαίνει πριν απ' όλα ιστορική και πολιτική νοημοσύνη και όχι τεχνικές απομνημόνευσης και πνεύμα τυπολατρίας.

Ευτυχείτε, ανήμερα
της γιορτής του αγίου Ευτυχίου

γ) Πρόγραμμα Σπουδών έτη 2009/2010

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ, ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΕΤΟΣ 2009-2010

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2009

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ, ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΕΤΟΣ 2009-2010

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2009

Υπεύθυνος Οδηγού Σπουδών για το ακαδ. έτος 2009-2010

Ιορδάνης Μαρκουλάτος, Τομέας Φιλοσοφίας Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Επεξεργασία Κειμένων:

Παναγιώτα Γ. Σιούλα, Τομέας Φιλοσοφίας Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Καλλιτεχνική Επιμέλεια Εξωφύλλου – Εκτύπωση:

Τυπογραφείο Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

	Σελ.
I. Εισαγωγή.....	5
II. Οι διαρκέστερες συνεργασίες.....	7
III. Η Υπουργική Απόφαση για τη λειτουργία του Προγράμματος.....	11
IV. Εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας.....	18
V. Η ύλη των εξετάσεων.....	29
VI. Διδακτικό έργο.....	36
<u>Χειμερινό εξάμηνο 2009-2010:</u> Μαθήματα - Φροντιστήρια.....	36
Ωρολόγιο Πρόγραμμα.....	38
Ώρες συνεργασίας με τους φοιτητές.....	39
Διαγράμματα Μαθημάτων.....	41
 <u>Εαρινό εξάμηνο 2009:</u> Μαθήματα - Φροντιστήρια.....	 56
Ωρολόγιο Πρόγραμμα.....	58
Ώρες συνεργασίας με τους φοιτητές.....	59
Διαγράμματα Μαθημάτων.....	61
VII. Graduate Studies (M.A. - Ph.D.).....	78
VIII. Postdiplomstudien (M.A. Diplom - Dr. Phil.).....	80
 Παραρτήματα.....	 82
I. Προπτυχιακές Σπουδές Τμήματος Φ.Π.Ψ. Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.....	82
II. University of Ioannina, Department of Philosophy – Table of Courses.....	88
III. Χρήσιμες πληροφορίες.....	90

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο **Τομέας Φιλοσοφίας** του Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, σε συνεργασία με τον **Τομέα Φιλοσοφίας** του Τμήματος Φιλοσοφικών και Κοινωνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κρήτης, το **Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης** του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και το **Κέντρο Νεοελληνικών Ερευνών** του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών (Αθήνα), οργάνωσε και υλοποίησε από το φθινόπωρο του 1998 εγκεκριμένο **Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών** (Π.Μ.Σ.) για την κατάρτιση πτυχιούχων στην ειδίκευση:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ – ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Έτσι το Π.Μ.Σ. οδηγεί στην απονομή

- α) Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (ελάχιστης διάρκειας 4 εξαμήνων)
- β) Διδακτορικού Διπλώματος Φιλοσοφίας (ελάχιστης διάρκειας 6 εξαμήνων)

εξασφαλίζοντας με την εξειδίκευση των μεταπτυχιακών φοιτητών την προαγωγή της επιστημονικής γνώσης και την ικανοποίηση των ερευνητικών, εκπαιδευτικών και αναπτυξιακών αναγκών της χώρας. Οι κάτοχοι των διπλωμάτων αυτών θα αποκτήσουν τη δυνατότητα να εργασθούν ως διδάσκοντες και ερευνητές Α.Ε.Ι., Τ.Ε.Ι. και Ερευνητικών Κέντρων, ως εκπαιδευτικοί με αυξημένα προσόντα και ως στελέχη δημοσίων και ιδιωτικών Επιχειρήσεων και Οργανισμών.

Ειδικότερα, τα κύρια επιστημονικά πεδία που καλλιεργούνται από τον Τομέα Φιλοσοφίας, δηλαδή η **Ελληνική Φιλοσοφία** και η **Φιλοσοφία των Επιστημών**, αποτελούν στρατηγικής σημασίας γνωστικές περιοχές, τόσο διεθνώς, όσο και για τη χώρα μας, που είναι υποχρεωμένη να εμβαθύνει και να αναδείξει κριτικά τα στοιχεία του πολιτιστικού της παρελθόντος και συνάμα να αντιμετωπίσει τα θεωρητικά προβλήματα που προκύπτουν σήμερα από τη ραγδαία ανάπτυξη των επιστημών. Το γεγονός αυτό άλλωστε συναρτάται με τον τρόπο με τον οποίο ενδυναμώνεται ο ερευνητικός της ιστός και η τεχνολογική της παρουσία στους κόλπους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο πλαίσιο της διευρωπαϊκής συνεργασίας. Προσθέτουμε ότι το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών των δύο αυτών πεδίων συμπληρώνεται με μαθήματα («Η Ελληνική Φιλοσοφία και ο Ευρωπαϊκός Πολιτισμός», «Ευρωπαϊκές Σπουδές και Φιλοσοφία των Επιστημών») που ωθούν προς την ικανοποίηση αυτής της ανάγκης. Συνολικά το Π.Μ.Σ., λόγω του διεπιστημονικού του χαρακτήρα, πραγματοποιείται ως διατμηματικό, διαπανεπιστημιακό και διδρυματικό πρόγραμμα συσπειρώνοντας πλειάδα ειδικών επιστημόνων.

Με την έγκριση χρηματοδότησης του Π.Μ.Σ. από το ΕΠΕΑΕΚ δρομολογήθηκε η πιλοτική εφαρμογή του και από τα ακαδ. έτη 2001-2004 συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω του ΕΠΕΑΕΚ II. Με την ολοκλήρωση του προγράμματος έχουν διαμορφωθεί οι θεσμικές και υλικές προϋποθέσεις για τη βιωσιμότητα του Π.Μ.Σ., τον εμπλουτισμό του, τη θεσμοθετημένη διαπανεπιστημιακή συνεργασία με Α.Ε.Ι. χωρών της Ε.Ε. και την προσέλκυση μεταπτυχιακών φοιτητών από άλλες χώρες. Ασφαλείς δείκτες μιας τέ-

τοιας προοπτικής είναι δυνατό πλέον να θεωρηθούν:

- α) Το διδακτικό–ερευνητικό έργο των μελών Δ.Ε.Π. του Τομέα Φιλοσοφίας·
- β) Η συστηματική συνεργασία με τον Τομέα Φιλοσοφίας του Τμήματος Φιλοσοφικών και Κοινωνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κρήτης, το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και το Κέντρο Νεοελληνικών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών·
- γ) Η συνεργασία και η συμμετοχή πανεπιστημιακών από άλλα Α.Ε.Ι. της χώρας και άλλων χωρών της Ευρώπης (Γερμανίας, Γαλλίας, Αγγλίας κλπ.) και των Ενωμένων Πολιτειών·
- δ) Η συμπληρωματικότητα, συνέργεια και προσθετικότητα σε σχέση με έργα άλλων μέτρων/ενεργειών·
- ε) Η εκπόνηση δεκάδων διδακτορικών διατριβών, που ήδη επιτελείται με την επίβλεψη μελών Δ.Ε.Π. του Τομέα.

Καθηγητής Παναγιώτης Νούτσος

Διευθυντής Μεταπτυχιακών Σπουδών

II. ΟΙ ΔΙΑΡΚΕΣΤΕΡΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ

Για την πραγματοποίηση του Π.Μ.Σ. συμμετέχουν οι εξής:

Α΄ ΤΜΗΜΑ Φ.Π.Ψ.

I. ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

1. *Παναγιώτης Νούτσος*, καθηγητής, διευθυντής Π.Μ.Σ.
2. *Ιωάννης Πρελορέντζος*, αναπληρωτής καθηγητής
3. *Κωνσταντίνος Θ. Πέτσιος*, αναπληρωτής καθηγητής
4. *Διονύσιος Δρόσος*, αναπληρωτής καθηγητής
5. *Ελένη Καραμπατζάκη*, επίκουρη καθηγήτρια
6. *Στέφανος Δημητρίου*, επίκουρος καθηγητής
7. *Γκόλφω Μαγγίνη*, επίκουρη καθηγήτρια
8. *Ιορδάνης Μαρκουλάτος*, επίκουρος καθηγητής
9. *Αθανάσιος Σακελλαριάδης*, επίκουρος καθηγητής
10. *Βασιλική Σολωμού-Παπανικολάου*, λέκτορας

II. ΤΟΜΕΑΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ

ΜΕΛΗ ΔΕΠ

III. ΤΟΜΕΑΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

ΜΕΛΗ ΔΕΠ

Β'. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

I. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

I. *Μέλη ΔΕΠ Άλλων Τμημάτων*

II. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ

1. *Κωνσταντίνος Τσουκαλάς*, καθηγητής Παν/μίου Αθηνών
2. *Γιώργος Φαράκλας*, αναπληρωτής καθηγητής Παντείου Παν/μίου
3. *Μέλη ΔΕΠ συναφών Τμημάτων*

III. ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΡΕΥΝΩΝ - ΚΕΝΤΡΟ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ ΕΡΕΥΝΩΝ

IV. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

1. *Karen Gloy*, καθηγήτρια του Παν/μίου της Luzern
2. *Richard McKirahan*, καθηγητής του Pomona College, C.A.
3. *Walter Jaeschke*, καθηγητής του Παν/μίου του Bochum
4. *Thomas Szlezak*, καθηγητής του Παν/μίου του Tübingen
5. *Βούλα Τσούνα*, καθηγήτρια του Παν/μίου της California
6. *George McLean*, καθηγητής του Καθολικού Παν/μίου της Αμερικής, Washington, D.C.
7. *Juan Nicolas*, καθηγητής του Παν/μίου της Γρανάδας

Γ'. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

1. *Γρηγόρης Καραφύλλης*, καθηγητής
2. *Αναστάσιος Μικρόπουλος*, καθηγητής
3. *Μαρία Πουρνάρη*, επίκουρη καθηγήτρια
4. *Άλλα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος*

**Δ'. ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ
ΚΡΗΤΗΣ**

ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

1. *Σταυρούλα Τσινόρεμα*, αναπληρώτρια καθηγήτρια
2. *Μαρία Βενιέρη*, επίκουρη καθηγήτρια
3. *Γεώργιος Ρουσόπουλος*, καθηγητής
4. *Κωνσταντίνος Ανδρουλιδάκης*, αναπληρωτής καθηγητής
5. *Γεώργιος Μαραγκός*, αναπληρωτής καθηγητής
6. *Άλλα μέλη ΔΕΠ του Τομέα και του Τμήματος*

Επιπλέον στο Π.Μ.Σ. συμμετέχουν οι εξής:

1. *Κώστας Αξελός*, επίτιμος διδάκτωρ Φιλοσοφίας του Παν/μίου Ιωαννίνων
2. *Σωτηρία Δρακοπούλου*, lecturer του Middlesex University (Αγγλία)
3. *Διδάσκοντες* του Π.Μ.Σ. «Περιβάλλον και Ανάπτυξη» (Εθνικό Μετσόβειο Πολυτεχνείο)
4. *Διδάσκοντες* του Departamento de Filosofia (Universidad de Granada, Ισπανία)
5. *Διδάσκοντες* του Institut for Filosofi (KTbenhavns Universitet, Δανία)

*Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Φιλοσοφίας
περιλαμβάνεται στην ιστοσελίδα του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*

http://www.uoi.gr/postgraduate/detail.php?pg_id=3

III. Η ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΦΕΚ, τεύχ. Β΄, αρ. 738/17-7-1998

και τροποποιήσεις:

α) ΦΕΚ, τεύχ. Β΄, αρ. 1465/21-11-2002

β) ΦΕΚ, τεύχ. Β΄, αρ. 2285/11-11-2008

Άρθρο 1

Γενικές διατάξεις

Τα Τμήματα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Φιλοσοφικών και Κοινωνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κρήτης οργανώνουν και λειτουργούν Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών: «Ελληνική Φιλοσοφία–Φιλοσοφία των Επιστημών» από το ακαδημαϊκό έτος 1997-98, σύμφωνα με τις διατάξεις της απόφασης αυτής και τις διατάξεις των άρθρων 10 έως 12 του Ν. 2083/92.

Τη διοικητική υποστήριξη του Προγράμματος αναλαμβάνει το Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Άρθρο 2

Αντικείμενο - Σκοπός

Αντικείμενο του Π.Μ.Σ. είναι οι κατευθύνσεις της Ελληνικής Φιλοσοφίας και της Φιλοσοφίας των Επιστημών.

Σκοπός του Π.Μ.Σ. είναι η κατάρτιση πτυχιούχων του Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας καθώς και πτυχιούχων άλλων Τμημάτων των Πανεπιστημίων της

χώρας ή του εξωτερικού ή των Τ.Ε.Ι. όσον αφορά τα γνωστικά αντικείμενα του Προγράμματος, ώστε να εξασφαλίζεται με την εξειδίκευση των μεταπτυχιακών φοιτητών η προαγωγή της επιστημονικής γνώσης και συναφώς η ικανοποίηση των ερευνητικών, εκπαιδευτικών και αναπτυξιακών αναγκών του τόπου.

Ειδικότερα το Π.Μ.Σ. οδηγεί στην απονομή: α) μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης και β) διδακτορικού διπλώματος, οι κάτοχοι των οποίων θα αποκτήσουν τη δυνατότητα να εργασθούν ως διδάσκοντες και ερευνητές Α.Ε.Ι., Τ.Ε.Ι. και Ερευνητικών Κέντρων, ως εκπαιδευτικοί με αυξημένα προσόντα και ως στελέχη δημοσίων και ιδιωτικών Επιχειρήσεων και Οργανισμών.

Άρθρο 3

Μεταπτυχιακοί Τίτλοι Σπουδών

Το Π.Μ.Σ. απονέμει α) Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.) στους τομείς της Ελληνικής Φιλοσοφίας–Φιλοσοφίας των Επιστημών, και β) Διδακτορικό Δίπλωμα.

Άρθρο 4

Κατηγορίες πτυχιούχων

Στο Π.Μ.Σ. του Τομέα Φιλοσοφίας γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι του Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας ή ομοειδών Τμημάτων της Φιλοσοφικής Σχολής, καθώς επίσης και πτυχιούχοι όλων των Τμημάτων των Α.Ε.Ι. της ημεδαπής και της αλλοδαπής, εφόσον στις βασικές τους σπουδές έχουν διδαχθεί μαθήματα σχετικά με αυτά που προσφέρει στο προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών ο Τομέας Φιλοσοφίας. Με τους ίδιους όρους γίνονται δεκτοί και πτυχιούχοι Τμημάτων των Τ.Ε.Ι., σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του άρθρου 16 του Ν. 2327/95.

Οι κάτοχοι Μ.Δ.Ε στη Φιλοσοφία γίνονται δεκτοί κατά περίπτωση για απόκτηση διδακτορικού Διπλώματος.

Άρθρο 5

Χρονική διάρκεια

Το Π.Μ.Σ. οδηγεί στην απονομή:

Α. Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.) και διαρκεί τέσσερα (4) εξάμηνα. Ως ανώτατο όριο για την απόκτηση του Μ.Δ.Ε. ορίζονται τα έξι (6) εξάμηνα.

Β. Διδακτορικού Διπλώματος (Δ.Δ.) και διαρκεί τουλάχιστον έξι (6) επιπλέον εξάμηνα μετά τη λήψη του Μ.Δ.Ε. Ως ανώτατο όριο για την απόκτηση του Δ.Δ. ορίζονται τα δώδεκα (12) εξάμηνα.

Άρθρο 6

Πρόγραμμα μαθημάτων

Τα μαθήματα, η διδακτική και ερευνητική απασχόληση, οι πρακτικές ασκήσεις και οι κάθε άλλου είδους εκπαιδευτικές και ερευνητικές δραστηριότητες για την απονομή των κατά το άρθρο 3 τίτλων ορίζονται ως εξής:

Α. Για την απονομή του Μ.Δ.Ε. απαιτείται: α) η υποχρεωτική παρακολούθηση και επιτυχής εξέταση σε όλα τα μαθήματα, όπως αυτά κατανέμονται και στα τέσσερα εξάμηνα σπουδών (α', β', γ' και δ'), β) η παρακολούθηση φροντιστηρίων ειδικών θεμάτων εξαμηνιαίας διάρκειας και γ) η παρακολούθηση ετήσιας σειράς διαλέξεων. Η διαδικασία εκπόνησης της διπλωματικής εργασίας πραγματοποιείται στα δύο τελευταία εξάμηνα σπουδών. Ειδικότερα στο Γ' εξάμηνο γίνεται ορισμός του θέματος και έναρξη έρευνας ενώ στο Δ' εξάμηνο ολοκληρώνεται η έρευνα, η συγγραφή και εκπόνηση της μεταπτυχιακής εργασίας. Το σύνολο των Π.Μ. που απαιτούνται για την απόκτηση του Μ.Δ.Ε. ανέρχονται σε εκατόν είκοσι (120 Π.Μ. –ήτοι 30 Π.Μ. ανά εξάμηνο σπουδών).

Αναλυτικά, τα μαθήματα κατανέμονται ως εξής:

Α΄ ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

Υποχρεωτικά Μαθήματα	ECTS Πιστωτικές Μονάδες (Π.Μ.)
Ερευνητική Μεθοδολογία	14
Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία	8
Νεότερη και Σύγχρονη Φιλοσοφία	8
ΣΥΝΟΛΟ Π.Μ.:	30

Β΄ ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

Υποχρεωτικά Μαθήματα	ECTS Πιστωτικές Μονάδες (Π.Μ.)
Νεοελληνική Φιλοσοφία	8
Ερευνητική Μεθοδολογία	14
Φιλοσοφία των Κοινωνικών Επιστημών–Φιλοσοφία της Πολιτικής Οικονομίας	8
ΣΥΝΟΛΟ Π.Μ.:	30

Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

Υποχρεωτικά Μαθήματα – Έναρξη Μεταπτυχιακής Εργασίας	ECTS Πιστωτικές Μονάδες (Π.Μ.)
Κοινωνική και Πολιτική Φιλοσοφία	8
Η Προβληματική της Φιλοσοφικής Ιστοριογραφίας	8
Έναρξη Μεταπτυχιακής Διπλωματι- κής Εργασίας (ερευνητικό στάδιο)	14
ΣΥΝΟΛΟ Π.Μ.:	30

Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

Υποχρεωτικά Μαθήματα – Ολοκλήρωση Μεταπτυχιακής Εργασίας	ECTS Πιστωτικές Μονάδες (Π.Μ.)
Επιστημολογία– Θεωρία των Αξιών	8
Η Ελληνική Φιλοσοφία και ο Ευρω- παϊκός Πολιτισμός	8
Συνέχιση και ολοκλήρωση της Μετα- πτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας	14
ΣΥΝΟΛΟ Π.Μ.:	30

Β. Η Διδακτορική Διατριβή (Δ.Δ.) εκπονείται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην κείμενη νομοθεσία.

Άρθρο 7

Αριθμός εισακτέων

Ο αριθμός των εισακτέων στο Μ.Δ.Ε. και στο Διδακτορικό Δίπλωμα ορίζεται, κατ' ανώτατο όριο ανά έτος, σε είκοσι (20).

Άρθρο 8

Προσωπικό

Προβλέπεται να μετάσχουν τα εκάστοτε μέλη ΔΕΠ του Τομέα Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, 5 μέλη ΔΕΠ του Τομέα Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Κρήτης, και τα μέλη ΔΕΠ Φιλοσοφίας και συναφών γνωστικών αντικειμένων του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Επίσης θα μετάσχουν άλλα μέλη του Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας ή άλλων Τμημάτων του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων ή άλλων Πανεπιστημίων της ημεδαπής και της αλλοδαπής καθώς και ειδικοί επιστήμονες που εργάζονται σε αναγνωρισμένα Ερευνητικά Ιδρύματα.

Τέλος θα μετάσχουν τα μέλη Ε.Τ.Ε.Π. και το Διοικητικό προσωπικό του Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Άρθρο 9

Υλικοτεχνική υποδομή

Η υλικοτεχνική υποδομή που διαθέτει το Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων για τη διεξαγωγή του Π.Μ.Σ. συνίσταται στα εξής:

- α) Τέσσερις αίθουσες διδασκαλίας και τέσσερις αίθουσες Φροντιστηρίων
- β) Δύο αίθουσες εργασίας των μεταπτυχιακών φοιτητών
- γ) Υπολογιστικό εξοπλισμό
- δ) Τη Βιβλιοθήκη του Παν/μίου (με πλήρη σειρά των πηγών και εκατοντάδα ξενό-

γλωσσών περιοδικών)

ε) Τις Βιβλιοθήκες και τις αρχειακές ενότητες των τεσσάρων Ερευνητικών Μονάδων του Τομέα Φιλοσοφίας: του «Εργαστηρίου Τεκμηρίωσης και Μελέτης της Ιστορίας των Κοινωνικών και Πολιτικών Ιδεών», του «Εργαστηρίου Ερευνών της Νεοελληνικής Φιλοσοφίας», του «Εργαστηρίου Πλωτινικών Ερευνών» και του «Εργαστηρίου Πλατωνικών και Αριστοτελικών Μελετών».

Άρθρο 10

Διάρκεια λειτουργίας

Το Π.Μ.Σ. εγκρίνεται να λειτουργήσει μέχρι το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010 οπότε θα αξιολογηθεί η δυνατότητα συνέχισης λειτουργίας του Π.Μ.Σ. σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον ν. 3685/ 2008 (Φ.Ε.Κ. 148/τ. Α').

Άρθρο 11

Κόστος λειτουργίας

Το ετήσιο κόστος λειτουργίας του Π.Μ.Σ. ανέρχεται στο ύψος των 23.000 Ευρώ και καλύπτεται από τις πιστώσεις του Τακτικού Προϋπολογισμού του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και αναλύεται ως εξής:

1. Συντήρηση–Αναβαθμίσεις πάγιου εξοπλισμού Η/Υ 2.000,00€
2. Συντήρηση–Αναβαθμίσεις πάγιου εξοπλισμού (εκτός Η/Υ) 1.000,00€
3. Βιβλία 3.000,00€
4. Αγορά/Δικαιώματα χρήσης λογισμικού 1.000,00€
5. Έξοδα προσκεκλημένων ερευνητών 6.000,00€
6. Έξοδα μετακινήσεων 3.000,00€
7. Αναλώσιμα 5.000,00€
8. Λοιπές δαπάνες 2.000,00

ΣΥΝΟΛΟ: 23.000,00€

Η χρηματοδότηση της υλικοτεχνικής του υποδομής θα αντιμετωπισθεί από κονδύλια:

(α) του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (Επιτροπή Ερευνών),

(β) άλλων δημόσιων ή ιδιωτικών οργανισμών,

(γ) κοινοτικών πόρων και προγραμμάτων,

(δ) άλλων πόρων.

IV. ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

Άρθρο 1

Ο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Ελληνική Φιλοσοφία–Φιλοσοφία των Επιστημών», το οποίο πραγματοποιείται από τα Τμήματα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και Φιλοσοφικών και Κοινωνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κρήτης, εδράζεται στην κείμενη νομοθεσία και συναφώς στην υπ' αριθμ. Β7/267 (ΦΕΚ αρ. 738/17-7-1998) Υπουργική Απόφαση για την έγκριση του Προγράμματος και τις τροποποιήσεις αυτής (ΦΕΚ, τεύχ. Β', αρ. 1465/21-11-2002 και ΦΕΚ, τεύχ. Β', αρ. 2285/11-11-2008). Ο Κανονισμός αυτός εγκρίθηκε στη συνεδρία αρ. 2/23-5-2000 της οικείας Ειδικής Διατμηματικής Επιτροπής (Ε.Δ.Ε.) και με τις απαιτούμενες τροποποιήσεις που συμπεριελήφθησαν, εγκρίθηκε η ανανέωσή του στην υπ. αρ. 64/16-6-2009 συνεδρία της Ε.Δ.Ε.

Άρθρο 2

Τη διοικητική υποστήριξη του Προγράμματος αναλαμβάνει το Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Άρθρο 3

Η Ειδική Διατμηματική Επιτροπή, η οποία ασκεί τις προβλεπόμενες από την κείμενη νομοθεσία αρμοδιότητες της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύθεσης (Γ.Σ.Ε.Σ.), συγκροτείται από μέλη ΔΕΠ των αντίστοιχων Γ.Σ.Ε.Σ. των τριών συνεργαζόμενων Τμημάτων ως εξής:

α. τα εκάστοτε μέλη ΔΕΠ του Τομέα Φιλοσοφίας του Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, στα οποία έχει ανατεθεί μεταπτυχιακό διδακτικό έργο,

β. τα εκάστοτε μέλη ΔΕΠ Φιλοσοφίας του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων,

γ. δύο μέλη ΔΕΠ του Τομέα Φιλοσοφίας του Τμήματος Φιλοσοφικών και Κοινωνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κρήτης, τα οποία ορίζονται από την οικεία Γ.Σ.Ε.Σ.

Άρθρο 4

Ο Πρόεδρος της Ειδικής Διατμηματικής Επιτροπής και ο αναπληρωτής του εκλέγονται για δύο ακαδημαϊκά έτη από το σύνολο των ως άνω μελών της.

Άρθρο 5

Αντικείμενο - Σκοπός

Αντικείμενο του Π.Μ.Σ. είναι οι κατευθύνσεις της Ελληνικής Φιλοσοφίας και της Φιλοσοφίας των Επιστημών.

Σκοπός του Π.Μ.Σ. είναι η κατάρτιση πτυχιούχων του Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας, καθώς και πτυχιούχων άλλων Τμημάτων των Πανεπιστημίων της χώρας ή του εξωτερικού ή των Τ.Ε.Ι., όσον αφορά τα γνωστικά αντικείμενα του Προγράμματος, ώστε να εξασφαλίζεται με την εξειδίκευση των μεταπτυχιακών φοιτητών η προαγωγή της επιστημονικής γνώσης και, συναφώς, η ικανοποίηση των ερευνητικών, εκπαιδευτικών και αναπτυξιακών αναγκών του τόπου.

Ειδικότερα το Π.Μ.Σ. οδηγεί στην απονομή (α) μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης και (β) διδακτορικού διπλώματος, οι κάτοχοι των οποίων θα αποκτήσουν τη δυνατότητα να εργασθούν ως διδάσκοντες και ερευνητές Α.Ε.Ι., Τ.Ε.Ι. και Ερευνητικών Κέντρων, ως εκπαιδευτικοί με αυξημένα προσόντα και ως στελέχη δημοσίων και ιδιωτικών Επιχειρήσεων και Οργανισμών.

Άρθρο 6

Μεταπτυχιακοί Τίτλοι Σπουδών

Το Π.Μ.Σ. απονέμει (α) Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.) στους τομείς της Ελληνικής Φιλοσοφίας και της Φιλοσοφίας των Επιστημών, και (β) Διδακτορικό Δίπλωμα.

Άρθρο 7

Κατηγορίες πτυχιούχων

Στο Π.Μ.Σ. του Τομέα Φιλοσοφίας γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι του Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας ή ομοειδών Τμημάτων της Φιλοσοφικής Σχολής καθώς επίσης και πτυχιούχοι όλων των Τμημάτων των Α.Ε.Ι. της ημεδαπής και της αλλοδαπής, εφόσον στις βασικές τους σπουδές έχουν διδαχθεί μαθήματα σχετικά με αυτά που προσφέρει στο προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών ο Τομέας Φιλοσοφίας. Με τους ίδιους όρους γίνονται δεκτοί και πτυχιούχοι Τμημάτων των Τ.Ε.Ι., σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του άρθρου 16 του Ν. 2327/95.

Οι κάτοχοι Μ.Δ.Ε. στη Φιλοσοφία γίνονται δεκτοί κατά περίπτωση για απόκτηση διδακτορικού Διπλώματος (βλ. άρθρο 9, §. δ').

Άρθρο 8

Χρονική διάρκεια

Το Π.Μ.Σ. οδηγεί στην απονομή:

Α. Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.) που διαρκεί τέσσερα (4) εξάμηνα. Ως ανώτατο όριο για την απόκτηση του Μ.Δ.Ε. ορίζονται τα έξι (6) εξάμηνα.

Β. Διδακτορικού Διπλώματος (Δ.Δ.) που διαρκεί τουλάχιστον έξι (6) επιπλέον εξάμηνα μετά τη λήψη του Μ.Δ.Ε. Ως ανώτατο όριο για την απόκτηση του Δ.Δ. ορίζονται τα δώδεκα (12) εξάμηνα.

Άρθρο 9

Πρόγραμμα μαθημάτων

Αξιολόγηση – Πιστοποίηση της επιτυχούς ολοκλήρωσης των Σπουδών

Τα μαθήματα, η διδακτική και ερευνητική απασχόληση, οι πρακτικές ασκήσεις και οι κάθε άλλου είδους εκπαιδευτικές και ερευνητικές δραστηριότητες για την απονομή των κατά το άρθρο 3 τίτλων ορίζονται ως εξής:

Α. Για την απονομή του Μ.Δ.Ε. απαιτείται: α) η υποχρεωτική παρακολούθηση και επιτυχής εξέταση σε όλα τα μαθήματα, όπως αυτά κατανέμονται και στα τέσσερα εξάμηνα

σπουδών (α', β', γ' και δ'), β) η παρακολούθηση φροντιστηρίων ειδικών θεμάτων εξαμηνιαίας διάρκειας και γ) η παρακολούθηση ετήσιας σειράς διαλέξεων. Η διαδικασία εκπόνησης της διπλωματικής εργασίας πραγματοποιείται στα δύο τελευταία εξάμηνα σπουδών. Ειδικότερα στο Γ' εξάμηνο γίνεται ορισμός του θέματος και έναρξη έρευνας ενώ στο Δ' εξάμηνο ολοκληρώνεται η έρευνα και η εκπόνηση της μεταπτυχιακής εργασίας. Το σύνολο των Π.Μ. που απαιτούνται για την απόκτηση του Μ.Δ.Ε. ανέρχονται σε εκατόν είκοσι (120 Π.Μ. –ήτοι 30 Π.Μ. ανά εξάμηνο σπουδών).

Αναλυτικά, τα μαθήματα κατανέμονται ως εξής:

Α' ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

Υποχρεωτικά Μαθήματα	ECTS Πιστωτικές Μονάδες (Π.Μ.)
Ερευνητική Μεθοδολογία	14
Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία	8
Νεότερη και Σύγχρονη Φιλοσοφία	8
ΣΥΝΟΛΟ Π.Μ.:	30

Β' ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

Υποχρεωτικά Μαθήματα	ECTS Πιστωτικές Μονάδες (Π.Μ.)
Νεοελληνική Φιλοσοφία	8
Ερευνητική Μεθοδολογία	14
Φιλοσοφία των Κοινωνικών Επιστημών–Φιλοσοφία της Πολιτικής Οικονομίας	8
ΣΥΝΟΛΟ Π.Μ.:	30

Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

Υποχρεωτικά Μαθήματα – Έναρξη Μεταπτυχιακής Εργασίας	ECTS Πιστωτικές Μονάδες (Π.Μ.)
Κοινωνική και Πολιτική Φιλοσοφία	8
Η Προβληματική της Φιλοσοφικής Ιστοριογραφίας	8
Έναρξη Μεταπτυχιακής Διπλωματι- κής Εργασίας (ερευνητικό στάδιο)	14
ΣΥΝΟΛΟ Π.Μ.:	30

Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

Υποχρεωτικά Μαθήματα – Ολοκλήρωση Μεταπτυχιακής Εργασίας	ECTS Πιστωτικές Μονάδες (Π.Μ.)
Επιστημολογία– Θεωρία των Αξιών	8
Η Ελληνική Φιλοσοφία και ο Ευρω- παϊκός Πολιτισμός	8
Συνέχιση και ολοκλήρωση της Μετα- πτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας	14
ΣΥΝΟΛΟ Π.Μ.:	30

Β. Η Διδακτορική Διατριβή (Δ.Δ.) εκπονείται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην κείμενη νομοθεσία.

Άρθρο 10

Χορηγούμενοι Τίτλοι – καθομολόγηση

Ο τύπος των χορηγούμενων Μεταπτυχιακών Διπλωμάτων Ειδίκευσης και των Διδακτορικών Διπλωμάτων, καθώς και ό,τι αφορά στην καθομολόγηση των κατόχων, καθορίζονται στον Εσωτερικό Κανονισμό του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Άρθρο 11

Αριθμός εισακτέων

Ο αριθμός των εισακτέων στο Μ.Δ.Ε. και στο Διδακτορικό Δίπλωμα ορίζεται, κατ' ανώτατο όριο ανά έτος, σε είκοσι (20), ήτοι το 5% των εισακτέων στα τρία συνεργαζόμενα Τμήματα.

Άρθρο 12

Οι υποψήφιοι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες οφείλουν να υποβάλουν στη Γραμματεία του Τμήματος τα ακόλουθα δικαιολογητικά:

1. Αίτηση εγγραφής στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών.
2. Βιογραφικό Σημείωμα.
3. Αντίγραφο πτυχίου ή πτυχίων.
4. Αναλυτικό πίνακα των προπτυχιακών μαθημάτων ανά έτος και την αντίστοιχη επίδοσή τους σ' αυτά.
5. Πιστοποιητικό κατοχής ξένης γλώσσας –οποσδήποτε της γλώσσας των πηγών και της συναφούς βιβλιογραφίας της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας– ή βεβαίωση επάρκειας από την επιτροπή που θα διενεργήσει τις εξετάσεις. Οι πτυχιούχοι ελληνικών Α.Ε.Ι. γίνονται δεκτοί, εφόσον γνωρίζουν πολύ καλά μία τουλάχιστον από τις ακόλουθες ξένες γλώσσες: Αγγλική, Γαλλική, Γερμανική, Ιταλική, κτλ. Ο βαθμός κατοχής της γλώσσας πιστοποιείται με εξετάσεις, εκτός εάν ο υποψήφιος προσκομίσει τίτλους σπουδών, από τους οποίους να προκύπτει η κατοχή με επάρκεια μιας από τις παραπάνω γλώσσες. Οι πτυχιούχοι ξένων πανεπιστημιακών Σχολών ή Τμημάτων οφείλουν να γνωρίζουν επαρκώς την Ελληνική γλώσσα. Τούτο θα πιστοποιηθεί με εξετάσεις, εκτός

εάν οι υποψήφιοι προσκομίσουν τίτλους σπουδών που να αποδεικνύουν την κατοχή της Ελληνικής γλώσσας.

6. Δημοσιεύσεις–τεκμήρια ερευνητικής δραστηριότητας.

Οι υποψηφιότητες υποβάλλονται κατά τον μήνα Σεπτέμβριο κάθε έτους.

Η επιλογή των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών πραγματοποιείται με τη συνεκτίμηση των εξής κριτηρίων (άριστα: 100 μονάδες):

α. Γενικός βαθμός πτυχίου (έως 10 μονάδες).

β. Μέσος όρος βαθμολογίας στα προπτυχιακά μαθήματα τα σχετικά με το πρόγραμμα των μεταπτυχιακών σπουδών - Επίδοση σε τυχόν διπλωματική εργασία (έως 20 μονάδες).

γ. Ερευνητικές εργασίες και δημοσιεύσεις (έως 15 μονάδες).

δ. Προφορική συνέντευξη (έως 5 μονάδες).

ε. Γραπτές εξετάσεις (έως 50 μονάδες).

Αντίστοιχα, κατά την επιλογή των υποψηφίων διδακτόρων συνεκτιμώνται τα εξής κριτήρια (άριστα: 100 μονάδες):

α. Μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία (έως 50 μονάδες).

β. Γραπτές εξετάσεις (έως 40 μονάδες).

γ. Προφορική συνέντευξη (έως 10 μονάδες).

Υποψήφιοι οι οποίοι έχουν λάβει υποτροφία εσωτερικού του Ι.Κ.Υ. γίνονται δεκτοί καθ' υπέρβαση του προβλεπόμενου αριθμού, και εκτός διαδικασιών επιλογής.

Άρθρο 13

Προσωπικό

Προβλέπεται να μετάσχουν τα εκάστοτε μέλη ΔΕΠ του Τομέα Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, 5 μέλη ΔΕΠ του Τομέα Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Κρήτης και τα μέλη ΔΕΠ Φιλοσοφίας και συναφών γνωστικών αντικειμένων του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Η ανάθεση του διδακτικού έργου γίνεται με απόφαση της Ειδικής Διατμηματικής Επιτροπής του Προγράμματος. Η προβλεπόμενη απασχόληση των μελών ΔΕΠ του Τομέα Φιλοσοφίας του Τμήματος Φ.Π.Ψ. του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων είναι πλήρης και σε κάθε περίπτωση καλύπτει το 50% του συνολικού διδακτικού τους έργου.

Επίσης θα μετάσχουν άλλα μέλη του Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας ή άλλων Τμημάτων του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων ή άλλων Πανεπιστημίων της ημεδαπής και της αλλοδαπής, καθώς και ειδικοί επιστήμονες που εργάζονται σε αναγνωρισμένα Ερευνητικά Ιδρύματα.

Τέλος θα μετάσχουν τα μέλη Ε.Τ.Ε.Π και το Διοικητικό προσωπικό του Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Άρθρο 14

Υλικοτεχνική υποδομή

Η υλικοτεχνική υποδομή που διαθέτει το Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων για τη διεξαγωγή του Π.Μ.Σ. συνίσταται στα εξής:

- α) Τέσσερις αίθουσες διδασκαλίας και τέσσερις αίθουσες Φροντιστηρίων.
- β) Δύο αίθουσες εργασίας των μεταπτυχιακών φοιτητών.
- γ) Υπολογιστικό εξοπλισμό.
- δ) Βιβλιοθήκη του Παν/μίου (με πλήρη σειρά των πηγών και εκατοντάδα ξενόγλωσσων περιοδικών).
- ε) Τις Βιβλιοθήκες και τις αρχειακές ενότητες των τεσσάρων Ερευνητικών Μονάδων του Τομέα Φιλοσοφίας: του «Εργαστηρίου Τεκμηρίωσης και Μελέτης της Ιστορίας των Κοινωνικών και Πολιτικών Ιδεών», του «Εργαστηρίου Ερευνών της Νεοελληνικής Φιλοσοφίας», του «Εργαστηρίου Πλωτινικών Ερευνών» και του «Εργαστηρίου Πλατωνικών και Αριστοτελικών Μελετών».

Αντιστοίχως, θα αξιοποιηθεί η οικεία υποδομή των άλλων δύο συνεργαζόμενων Τμημάτων.

Άρθρο 15

Διάρκεια λειτουργίας

Το Π.Μ.Σ. εγκρίνεται να λειτουργήσει μέχρι το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010, οπότε θα αξιολογηθεί η δυνατότητα συνέχισης λειτουργίας του Π.Μ.Σ. σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον ν. 3685/ 2008 (Φ.Ε.Κ. 148/τ. Α΄).

Άρθρο 16

Κόστος Λειτουργίας

Το ετήσιο κόστος λειτουργίας του Π.Μ.Σ. ανέρχεται στο ύψος των 23.000 Ευρώ και καλύπτεται από τις πιστώσεις του Τακτικού Προϋπολογισμού του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και αναλύεται ως εξής:

1. Συντήρηση–Αναβαθμίσεις πάγιου εξοπλισμού Η/Υ 2.000,00€
 2. Συντήρηση–Αναβαθμίσεις πάγιου εξοπλισμού (εκτός Η/Υ) 1.000,00€
 3. Βιβλία 3.000,00€
 4. Αγορά/Δικαιώματα χρήσης λογισμικού 1.000,00€
 5. Έξοδα προσκεκλημένων ερευνητών 6.000,00€
 6. Έξοδα μετακινήσεων 3.000,00€
 7. Αναλώσιμα 5.000,00€
 8. Λοιπές δαπάνες 2.000,00
- ΣΥΝΟΛΟ: 23.000,00€**

Η χρηματοδότηση της υλικοτεχνικής του υποδομής θα αντιμετωπισθεί από κονδύλια:

- (α) του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (Επιτροπή Ερευνών),
- (β) άλλων δημόσιων ή ιδιωτικών οργανισμών,
- (γ) κοινοτικών πόρων και προγραμμάτων,
- (δ) άλλων πόρων.

Σημείωση: Η **Προκήρυξη** (αριθμός και κατηγορίες εισακτέων, δικαιολογητικά, κριτήρια επιλογής των υποψηφίων, ύλη των εξετάσεων κλπ.) δημοσιεύεται νωρίς στον ημερήσιο τύπο και καταχωρίζεται στο Internet. Ο διευθυντής Μεταπτυχιακών Σπουδών λειτουργεί ως Σύμβουλος Σπουδών, ενώ προγραμματίζεται η καθιέρωση δύο ημερίδων πληροφόρησης ανά έτος (Μάιος-Οκτώβριος).

*Εργαστήριο Τεκμηρίωσης και Μελέτης
της Ιστορίας των Κοινωνικών και Πολιτικών Ιδεών*

V. Η ΥΛΗ ΤΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

Ο Τομέας Φιλοσοφίας συνεχίζει και κατά το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010 το εγκεκριμένο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών με αντικείμενο:

Ελληνική Φιλοσοφία – Φιλοσοφία των Επιστημών.

Οι υποψήφιοι θα εξετασθούν γραπτώς, την Τετάρτη 23 Σεπτεμβρίου 2009 (Ελληνική Φιλοσοφία) και την Πέμπτη 24 Σεπτεμβρίου 2009 (Φιλοσοφία των Επιστημών), ώρα 10.00-13.00 (και τις δύο ημέρες), Αίθ. 1,

στην ακόλουθη ύλη:

- A. Ελληνική Φιλοσοφία**
 - α.** Αριστοτέλης – Εισαγωγή στην Ελληνιστική Φιλοσοφία
 - β.** Η Νεοελληνική Φιλοσοφία κατά τον 18^ο αιώνα
- B. Φιλοσοφία των Επιστημών**
 - α.** Φιλοσοφία των Επιστημών
 - β.** Φιλοσοφία των Κοινωνικών Επιστημών

Θα δοθούν **τέσσερα θέματα** –δύο από κάθε υποενότητα– και οι υποψήφιοι θα υποχρεωθούν να απαντήσουν **σε δύο**, ένα από κάθε ενότητα.

Για όσους δεν κατέχουν βεβαίωση κατοχής μιας τουλάχιστον ξένης γλώσσας θα δοθεί επίσης φιλοσοφικό κείμενο σε **ξένη γλώσσα, ανάλογα με την προτίμηση του καθενός**, για να μεταφρασθεί και να σχολιασθεί.

Οι υποψήφιοι των οποίων η ορκωμοσία πρόκειται να γίνει κατά την προσεχή ορκωμοσία φοιτητών, μπορούν να καταθέσουν βεβαίωση του Τμήματος στο οποίο φοίτησαν, από την οποία να εμφανίζεται ότι έχουν εγγραφεί στον κατάλογο φοιτητών της προσεχούς ορκωμοσίας.

Η συνέντευξη θα πραγματοποιηθεί **την Παρασκευή, 25 Σεπτεμβρίου 2009 και ώρα 10.00 π.μ. στην Αίθουσα Συνεδριάσεων του Τμήματος Φ.Π.Ψ. (1^{ος} όροφος).**

Επισυνάπτονται λεπτομερή διαγράμματα.

Για κάθε διευκρίνιση μπορείτε να απευθύνεσθε στον Τομέα Φιλοσοφίας, κ. **Παναγιώτα Σιούλα**, τηλ. **2651-00-5862**.

ΕΞΕΤΑΣΤΕΑ ΥΛΗ

Α. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

α. Αριστοτέλης *

1. Ἀριστοτέλους *Ἠθικὰ Νικομάχεια*, ed. I. Bywater (Oxford Classical Texts), Oxford, Clarendon Press, 1894 (με πολλές ανατυπώσεις).

Μόνο: *Ἠθικῶν Νικομαχείων* Β' (1103a14-1109b26): **Μετάφραση και Φιλοσοφικός σχολιασμός.**

Μετὰ φράσεις (προτεινόμενες): Δ. Λυπουρλής: Αριστοτέλης, *Ἠθικά Νικομάχεια*, Εισαγωγή–μετάφραση–σχόλια, Τόμ. 1 (Βιβ. Α'–Δ'), Θεσσαλονίκη, Εκδ. Ζήτηρος, 2006· Α. Δαλέζιος: Ἀριστοτέλους *Ἠθικὰ Νικομάχεια*, Ἀρχαῖον κείμενον, Μετάφρασις–Σημειώσεις, Ἀθήνα, Εκδ. Πάπυρος, 1949 (με πολλές ανατυπώσεις)· **Μεταφραστική ομάδα Κάκτου:** Αριστοτέλης, *Ἠθικά Νικομάχεια* (σε 3 τόμους), Ἀθήνα, Εκδ. Κάκτος, 1993· T. Irwin: Aristotle, *Nicomachean Ethics*, Indianapolis, Hackett Publishing Company, 1985· H. Rackham: Aristotle, *The Nicomachean Ethics. With an English Translation*, “The Loeb Classical Library”, Cambridge, Mass./ London, Harvard University Press/ W. Heinemann, 1926¹· rev. ed. 1934 (με πολλές ανατυπώσεις).

Φιλοσοφικός σχολιασμός: Για τον φιλοσοφικό σχολιασμό προτείνονται: Δ. Λυπουρλής: Αριστοτέλης, *Ἠθικά Νικομάχεια*, Εισαγωγή–μετάφραση–σχόλια, Τόμ. 1-2, Θεσσαλονίκη, Εκδ. Ζήτηρος, 2006 (μόνο Τόμ. 1, σελ. 232-233, 299-337)· W.D. Ross, Ἀριστοτέλης, μτφρ.: Μαριλίζα Μητσοῦ, Ἀθήνα, Μ.Ι.Ε.Τ., 1991, σελ. 265-280· Δ. Κούτρας, *Ἡ Πρακτικὴ φιλοσοφία τοῦ Ἀριστοτέλους*, Τόμ. Α' *Ἠθική*, Ἔκδοση Δεύτερη, Ἀθήναι, 2004, σελ. 22-32· Janet Coleman, *Ἱστορία της Πολιτικῆς σκέψης: Από την Αρχαία Ελλάδα μέχρι τους πρώτους χριστιανικούς χρόνους*, Τόμ. Α', μτφρ.: Γ.Ε. Χρηστίδης, επιμ.: Π.Σ. Βαλλιανός, Ἀθήνα, Εκδ. Κριτική, 2005, σελ. 302-332.

2. Düring, I., *Ὁ Ἀριστοτέλης. Παρουσίαση καὶ ἐρμηνεία τῆς σκέψης του*, μτφρ.: Π. Κοτζιᾶ–Παντελῆ (Τόμ. Α') και Α. Γεωργίου–Κατσιβέλα (Τόμ. Β'), Ἀθήνα, Μ.Ι.Ε.Τ., 1991-1994 (μόνο Τόμ. Α', σελ. 41-114).
3. Irwin, I., *Ἡ Κλασικὴ σκέψη*, μτφρ.: Γ. Βογιατζής, επιστ. επιμ.: Γ. Μανιάτης, Ἀθήνα, Εκδ. Πολύτροπον, 2005, σελ. 241-290.

Εισαγωγή στην Ελληνιστική φιλοσοφία

4. **Hadot, P.,** *Τί είναι ή Αρχαία Έλληνική Φιλοσοφία*, μτφρ.: Άντα Κλαμπατσέα, Άθηναι, Έκδ. Ίνδικτος, 2002, σελ. 131-201.
5. **Gottlieb, A.,** *Το όνειρο της Λογικής: Η ιστορία της Φιλοσοφίας από τους Έλληνες έως την Αναγέννηση*, μτφρ.: Ειρήνη Ραζή, επιμ.: Ελένη Κεκροπούλου, Αθήνα, Εκδ. Ενάλιος, 2000, σελ. 315-381.

* Με ευθύνη των υποψηφίων η προετοιμασία μπορεί να γίνει και με βάση άλλα βοηθήματα, αρκεί να καλύπτονται τα επιμέρους θέματα που περιλαμβάνονται στην προαναφερθείσα βιβλιογραφία και να είναι έγκυρα τα βοηθήματα.

β. Η Νεοελληνική Φιλοσοφία κατά τον 18^ο αιώνα

1. **Καραφύλλης, Γρηγόρης**, *Η φιλοσοφική προβληματική του Δημητρίου Δανιήλ Φιλιππίδη. Στην ευρυχωρία του Νεοελληνικού Διαφωτισμού*, Θεσσαλονίκη, 1993, σσ.1-60.
2. **Νούτσος, Παναγιώτης Χρ.**, *Νεοελληνικός Διαφωτισμός. Τα όρια της διακινδύνευσης*, Αθήνα, 2005, σσ. 337-343 και 445-451.
3. **Πέτσιος, Κώστας Θ.**, *Η περί φύσεως συζήτηση στη Νεοελληνική σκέψη. Όψεις της φιλοσοφικής διερεύνησης από τον 15^ο έως τον 19^ο αιώνα*, Ιωάννινα, 2003, σσ. 295-312.

Β. ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

α. Φιλοσοφία των Επιστημών

Ενδεικτική βιβλιογραφία

1. **Ευθ. Παπαδημητρίου**, *Θεωρία της Επιστήμης και Ιστορία της Φιλοσοφίας* (Αθήνα, Gutenberg, 1988), σσ. 11-66 (Εννοιολογικοί προσδιορισμοί – Η σχέση φιλοσοφίας και Επιστήμης).
2. **D. Lindberg**, *Απαρχές της Δυτικής Επιστήμης*, μτφρ. Η. Μαρκολέφας (Αθήνα, εκδ. ΕΜΠ 1997), σσ. 31-98, 138-147, 349-398 και 505-525 (Οι Αρχαίοι Έλληνες και ο κόσμος – Η ελληνιστική πλανητική αστρονομία – Ο μεσαιωνικός κόσμος – Η κληρονομιά της αρχαίας και μεσαιωνικής επιστήμης).
3. **M. Salmon – J. Earman**, *Εισαγωγή στη Φιλοσοφία της Επιστήμης*, μτφρ. Κ. Πωγωνιδιώτης, Ν. Φουρτούνης (Αθήνα, Πανεπ. Εκδ. Κρήτης, 2003), σσ. 3-50 (Επιστημονική Εξήγηση), σσ. 179-246 (Επιστημονική Αλλαγή: Προοπτικές και Προτάσεις).

β. Φιλοσοφία της Πολιτικής Οικονομίας

Νεώτερη θεωρία Φυσικού Δικαίου

- Η έννοια του κοινωνικού συμβολαίου: η κοινωνία ως συνεταιρισμός ατόμων.
- Φυσικά δικαιώματα και πολιτική υποχρέωση.
- Η φυσικο-δικαϊκή θεμελίωση της ιδιοκτησίας.

Ηθική Φιλοσοφία και Πολιτική Οικονομία

- Εμπειρισμός και ηθική θεωρία.
- Φιλοσοφική ανθρωπολογία: πάθη και Λόγος στο σχηματισμό των ηθικών κρίσεων.
- Ωφελιμισμός και θεωρία του αμερόληπτου παρατηρητή: κίνητρα και αποτελεσματικότητα του πράττειν.
- Θεωρία των μη ηθελημένων αποτελεσμάτων του ατομικού πράττειν: η έννοια της αγοράς.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

Αγγελίδης Μ., Ψυχοπαίδης Κ., *Κείμενα πολιτικής οικονομίας και θεωρίας της πολιτικής:* Εκδ. Εξάντας: 1992. [σσ. 11-110].

Macpherson C. B., *Ατομικισμός και ιδιοκτησία.* Εκδ. Γνώση, 1986 [σσ. 15-147].

Châtelet François, *Η Φιλοσοφία.* Εκδόσεις Γνώση, 1985. [τόμ. Β', σσ. 201-229 & 253-266].

Οι χώροι διδασκαλίας: κτήριο του Τμήματος Φ.Π.Ψ.

Η Βιβλιοθήκη του Τομέα Φιλοσοφίας

VI. ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΕΡΓΟ

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ 2009–2010

ΜΑΘΗΜΑΤΑ - ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ

I. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

- 1) *Η Προβληματική της Φιλοσοφικής Ιστοριογραφίας*
- 2) *Φιλοσοφική Ερμηνευτική*
- 3) *Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία (Β. Σολωμού-Παπανικολάου)*
- 4) *Βυζαντινή Φιλοσοφία*
- 5) *Νεοελληνική Φιλοσοφία*
- 6) *Η Ελληνική Φιλοσοφία και ο Ευρωπαϊκός Πολιτισμός*
- 7) *Μεταφυσική*
- 8) *Φιλοσοφία της Φύσης (Α. Δρόσος)*
- 9) *Πρακτική Φιλοσοφία*
- 10) *Λογική*
- 11) *Αισθητική*
- 12) *Ερευνητική Μεθοδολογία (Π. Νούτσος)*

Εξαμηνιαία Φροντιστήρια *Ειδικών Θεμάτων* και ετήσια σειρά διαλέξεων που θα αναλάβουν μέλη ΔΕΠ του Τομέα Φιλοσοφίας, των άλλων Τομέων του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, άλλων Πανεπιστημίων, καθώς επίσης ερευνητές Ερευνητικών Κέντρων της ημεδαπής και της αλλοδαπής.

Επιπλέον, το μάθημα *Ερευνητική Μεθοδολογία (Παναγιώτης Νούτσος)*, στο οποίο οι μεταπτυχιακοί φοιτητές θα έχουν τη δυνατότητα να παρουσιάζουν και να συζητούν την τρέχουσα έρευνά τους.

II. ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

- 1) *Επιστημολογία – Θεωρία των Αξιών* (**Στ. Δημητρίου**)
- 2) *Ιστορία των Επιστημονικών Ιδεών*
- 3) *Φιλοσοφία της Φύσης – Φιλοσοφική Ανθρωπολογία* (**Δ. Δρόσος**)
- 4) *Φιλοσοφία των Φυσικών Επιστημών*
- 5) *Φιλοσοφία των Ιστορικών-Ερμηνευτικών Επιστημών*
- 6) *Κοινωνική και Πολιτική Φιλοσοφία*
- 7) *Φιλοσοφία των Κοινωνικών Επιστημών – Φιλοσοφία της Πολιτικής Οικονομίας*
- 8) *Φιλοσοφία της Γλώσσας*
- 9) *Φιλοσοφία της Ψυχολογίας - Γνωσιοεπιστήμη*
- 10) *Ευρωπαϊκές Σπουδές και Φιλοσοφία των Επιστημών*
- 11) *Νεότερη και Σύγχρονη Φιλοσοφία* (**Ι. Πρελορέντζος, Γκ. Μαγγίνη**)
- 12) *Ερευνητική Μεθοδολογία* (**Π. Νούτσος**)

Εξαμηνιαία Φροντιστήρια *Ειδικών Θεμάτων* και ετήσια σειρά διαλέξεων που θα αναλάβουν μέλη ΔΕΠ του Τομέα Φιλοσοφίας, των άλλων Τομέων του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, άλλων Πανεπιστημίων, καθώς επίσης ερευνητές Ερευνητικών Κέντρων της ημεδαπής και της αλλοδαπής.

Επιπλέον, το μάθημα *Ερευνητική Μεθοδολογία* (**Παναγιώτης Νούτσος**), στο οποίο οι μεταπτυχιακοί φοιτητές θα έχουν τη δυνατότητα να παρουσιάζουν και να συζητούν την τρέχουσα έρευνά τους.

ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Δευτέρα:	12.00-14.00:	<u>Επιστημολογία – Θεωρία των Αξιών</u> (Στ. Δημητρίου)
Τρίτη:	13.00-15.00:	<u>Ερευνητική Μεθοδολογία</u> (Π. Νούτσος)
	16.00–18.00:	<u>Νεότερη και Σύγχρονη Φιλοσοφία</u> (Ι. Πρελορέντζος)
	16.00-18.00:	<u>Φιλοσοφία της Φύσης</u> (Δ. Δρόσος)
Τετάρτη:	10.00-12.00:	<i>Ετήσια ζώνη διαλέξεων</i> <u>Φιλοσοφία των Επιστημών</u> (υπεύθυνος: Στ. Δημητρίου) (όταν δεν υπάρχει Γενική Συνέλευση του Τμήματος)
Πέμπτη:	12.00-14.00:	<i>Ετήσια ζώνη διαλέξεων</i> <u>Ελληνική Φιλοσοφία</u> (υπεύθυνος: Ι. Πρελορέντζος)
	14.00-16.00:	<u>Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία</u> (Β. Σολωμού-Παπανικολάου)
	17.00-19.00:	<u>Νεότερη και Σύγχρονη Φιλοσοφία</u> (Γκ. Μαγγίνη)

ΩΡΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

Δευτέρα: **11.00-12.00:** Στ. Δημητρίου

Τρίτη: **12.00-13.00:** Π. Νούτσος

17.00-18.00: Δ. Δρόσος

Τετάρτη: **11.00-12.00:** Ι. Πρελορέντζος

Πέμπτη: **13.00-14.00:** Β. Σολωμού-Παπανικολάου

16.00-17.00: Γκ. Μαγγίνη

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ 2009-2010

Διδάσκων: Καθηγητής Παναγιώτης Νούτσος

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Χειμερινό εξάμηνο 2009-2010

Μάθημα: Ερευνητική Μεθοδολογία

**Θέμα: Τα Οικονομικο-φιλοσοφικά χειρόγραφα του Marx:
η ιδέα της αποξένωσης**

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

1. Εισαγωγή
2. Κείμενο και «συγκείμενο»
3. Η «μαρξοποίηση» του Marx: έως τον Απρίλιο του 1844
4. Η ιδέα της «αποξένωσης»
5. Μεταλλαγές και αποσιωπήσεις
6. Από το 1932 και εξής
7. Συμπεράσματα

Διδάσκων: Αναπλ. καθηγητής Ιωάννης Πρελορέντζος

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Χειμερινό εξάμηνο 2008-2009

Μάθημα: Νεότερη και Σύγχρονη

Φιλοσοφία

Θέμα: Spinoza, *Ηθική* (μέρη III-V)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

Θα μελετηθεί κυρίως η σπινοζική πραγμάτευση του συναισθηματικού βίου του ανθρώπου στην *Ηθική*. Μετά την ένταξη της θεωρίας αυτής στις ποικίλες προσεγγίσεις των παθών στις απαρχές των νεότερων χρόνων και μετά την ανάδειξη των οντολογικών και γνωσιοθεωρητικών θεμελίων της εν λόγω θεωρίας, θα αναλυθούν τα εξής σημεία:

1. Διατράνωση της δυνατότητας γεωμετρικής πραγμάτευσης του συναισθηματικού βίου του ανθρώπου.
2. Η κεφαλαιώδους σημασίας έννοια του conatus (τάσης κάθε υπαρκτού πεπερασμένου όντος να εμμένει στο είναι του) στο πλαίσιο της σπινοζικής «οντολογίας της δύναμης».
3. Οι διαφορετικές ερμηνευτικές προσεγγίσεις του σπινοζικού ορισμού των συναισθημάτων (affectus).
4. Ψυχή και σώμα στην οικεία θεωρία του Spinoza.
5. Διάκριση των συναισθημάτων σε πάθη και ενεργήματα.
6. Απαρίθμηση και ταξινόμηση των συναισθημάτων:
Τα τρία πρωταρχικά συναισθήματα: επιθυμία, χαρά, λύπη.

Παράγωγα και μικτά συναισθήματα.

7. Σπουδαιότητα και συνέπειες των πρωτείων της επιθυμίας (έναντι της αγάπης ή της χαράς) στη σπινοζική ταξινόμηση των συναισθημάτων.
8. Ο ρόλος της φαντασίας και της μνήμης στη σπινοζική θεωρία των συναισθημάτων.
9. Θεμέλια και εκτύλιξη του ατομικού συναισθηματικού βίου.
10. Θεμέλια και εκτύλιξη του διανθρώπινου συναισθηματικού βίου.
11. Η αρχή της μίμησης των συναισθημάτων.

12. Η φιλοδοξία ως θεμέλιο της κοινωνικότητας.
13. Οίκτος και συμπόνια.
11. Λόγοι και εκφάνσεις της υποδούλωσής μας στα πάθη.
12. Δυνατότητα και διαδικασία μετατροπής των παθητικών συναισθημάτων σε ενεργητικά. Απελευθέρωση και ελευθερία του ανθρώπου.
13. Αιωνιότητα (όχι αθανασία) της ψυχής και ευδαιμονία.
14. Συναισθήματα και πολιτική.
15. Συναισθήματα και θρησκεία. Τρόποι αντιμετώπισης των θρησκευτικών παθών.

Τέλος, θα αναδειχθούν τα βασικά στοιχεία της διαφοροποίησης του Spinoza από την καρτεσιανή θεωρία περί «παθών της ψυχής» και θα μελετηθεί η αξιοποίηση και αποτίμηση της θεωρίας του Spinoza για το συναισθηματικό βίο του ανθρώπου από φιλοσόφους, στοχαστές και επιστημονες του εικοστού αιώνα, κυρίως από τους Antonio Damasio και J.-P. Changeux.

ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΗ : Η παρουσίαση εισήγησης είναι υποχρεωτική. Παρακαλούνται όσες/-οι πρόκειται να παρακολουθήσουν το μάθημα να μελετήσουν τα εξής κείμενα: α) Σπινόζα, *Ηθική*, Αθήνα, Εκκρεμές, 2009. β) *Αξιολογικά* (Αθήνα, Εκδόσεις Εξάντας), ειδικό τεύχος 2, 2002: «Σπινόζα: Προς την ελευθερία. Δέκα σύγχρονες ελληνικές μελέτες». γ) Gilles Deleuze, *Σπινόζα. Πρακτική φιλοσοφία*, Αθήνα, Νήσος, 1996. δ) Yirmiyahu Yovel (επιμ.), *Desire and Affect. Spinoza as a Psychologist*, New York, Little Room Press, 1999. ε) Antonio R. Damasio, *Looking for Spinoza: Joy, Sorrow, and the Feeling Brain*, Harcourt, Inc., 2003.

Διδάσκων: Αναπλ. καθηγητής Διονύσιος Δρόσος

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Χειμερινό εξάμηνο 2009-2010

Μάθημα: Φιλοσοφία της Φύσης

Θέμα: Οικολογία – οικολογική ηθική

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

1. Η ιδέα της φύσης στην φιλοσοφία
2. Η εξέλιξη των επιστημονικών παραδειγμάτων και των κοσμοειδώλων
3. Από την τελολογία στη μηχανιστική αιτιοκρατία
4. Η συνθήκη της νεωτερικότητας: η ιδέα του ατόμου
5. Η συνθήκη της νεωτερικότητας: η ιδέα της παντοδυναμίας της επιστήμης
6. Η συνθήκη της νεωτερικότητας: η ιδέα της φύσης ως αντικειμένου κυριαρχίας
7. Η υπαγωγή της φύσης σε «περιβάλλον»
8. Κριτικές προσεγγίσεις: η «οικοφιλοσοφία» του Skolimowski
9. Κριτικές προσεγγίσεις: η «βαθιά οικολογία» του Arne Naess
10. Κριτικές προσεγγίσεις: η «κοινωνική οικολογία» του Murray Bookchin

Διδάσκων: Επίκ. καθηγητής Στέφανος Δημητρίου

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Χειμερινό εξάμηνο 2009-2010

Μάθημα: Επιστημολογία – Θεωρία των Αξιών

**Θέμα: Εννοιολογική ανάλυση και θεωρία για τη δικαιο-
λόγηση των πεποιθήσεων στην ηθική και την πο-
λιτική φιλοσοφία**

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

1. Η σχέση ορθολογικότητας και ηθικής.
2. Η έννοια της αξιολογικής ορθότητας και η ελευθερία ως λογική ιδιότητα του ηθικού λόγου.
3. Υπάρχουν κριτήρια ορθότητας με δεσμευτική ισχύ ως προς τις ηθικές κρίσεις;
4. Η διάκριση περιγραφικής και κανονιστικής προσέγγισης.
5. Η σχέση μεταηθικής και κανονιστικής θεωρίας.
6. Το πρόβλημα του σκεπτικισμού και η συνδυαστική χρήση των πέντε *τρόπων* (επιχειρημάτων) του Αγρίππα.
7. Η σπουδαιότητα των μεταηθικών κριτηρίων δικαιολόγησης κρίσεων και πεποιθήσεων.
8. Κατασκευασιοκρατία και ρεαλισμός: πρέπει να δεχθούμε, για ευρετικούς λόγους και σκοπούς, την ύπαρξη κανονιστικών λόγων, με ισχύ ανεξάρτητη από τη διαδικασία ορθολογικής και διαλογικής κατασκευής;
9. Πλατωνικός ηθικός ρεαλισμός, ηθική αντικειμενικότητα και γνωσιοκρατική αξίωση.
10. Ποια γεγονότα θα μπορούσαν να αποτελέσουν τη βάση για την απόδοση τιμής αληθείας στις ηθικές κρίσεις;
11. Είναι δυνατή η δημιουργική συνύφανση καντιανών θέσεων και, αρετολογικής υφής, αριστοτελικών προσδιορισμών της ηθικότητας;
12. Η μεταηθική αντιμετώπιση του ηθικού σχετικισμού.
13. Ποιο είδος συλλογισμού προσέχει στα ηθικά ζητήματα;
14. Συναίνεση και επιχειρήματα ουσιαστικής ορθότητας.
15. Η συζυγία αλήθειας και γνώσης στις ηθικές κρίσεις.
16. Η σπουδαιότητα των κριτηρίων αληθείας και η αναγκαία υπεράσπιση των κανονιστικών και οιονεί γνωσιακών αρχών του φιλοσοφείν.

Διδάσκουσα: Επίκ. καθηγήτρια Γκόλφω Μαγγίνη

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Χειμερινό εξάμηνο 2009-2010

Μάθημα: Νεότερη και Σύγχρονη

Φιλοσοφία

**Θέμα: Κριτική θεωρία και φιλοσοφική ερμηνευτική – Η
αντιπαράθεση Χάμπερμας-Γκάνταμερ**

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

I. Η φιλοσοφική ερμηνευτική: ιστορία και εξέλιξη

1. Σλάιερμάχερ: προς μια καθολική «τεχνολογία» της ερμηνείας
2. Ντιλτάν: αναζητώντας τα θεμέλια των επιστημών του πνεύματος
3. Χάιντεγκερ: προς μια ερμηνευτική φαινομενολογία

II. Η κριτική θεωρία: ιστορία και εξέλιξη

1. Ο Χάμπερμας έναντι της «παλαιάς» Σχολής της Φραγκφούρτης
2. Ο Χάμπερμας και το πρόγραμμα του Διαφωτισμού
3. Η κριτική του εργαλειακού λόγου
4. Το ιδεώδες της χειραφέτησης και οι αφετηρίες του στην κριτική παράδοση

III. Χ. Γκ. Γκάνταμερ: η αξίωση της ερμηνευτικής για καθολικότητα

1. Η ερμηνευτική ανάμεσα στον Διαφωτισμό και τον Ρομαντισμό
2. Η ερμηνευτική ως πρακτική φιλοσοφία: το αριστοτελικό «παράδειγμα»
3. Παράδοση, αυθεντία, κριτική

IV. Γ. Χάμπερμας: η δύναμη του κριτικού αναστοχασμού

1. Ερμηνευτική και κοινωνικές επιστήμες
2. Η αμφισβήτηση της αξίωσης της ερμηνευτικής για καθολικότητα
3. Θεωρία και πράξη

V. Ερμηνευτικός ή κριτικός λόγος;

1. Σημεία σύγκλισης
2. Σημεία απόκλισης
3. Αποτίμηση και προοπτικές

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ: Θα αναλυθούν χαρακτηριστικά αποσπάσματα από κείμενα των δύο φιλοσόφων. Επίσης, θα παρουσιαστούν και θα σχολιαστούν εργασίες των φοιτητών.

ΥΠΟΜΝΗΣΕΙΣ:

1. Η ανάληψη εργασιών (σύνθεσης, κριτικής παρουσίασης βιβλίου ή άρθρου, μετάφρασης δόκιμου στοιχείου της δευτερεύουσας βιβλιογραφίας κλπ.) είναι υποχρεωτική.
2. Η παρακολούθηση είναι απαραίτητη.

3. Διδάσκουσα: Λέκτορας Βασιλική Σολωμού-Παπανικολάου

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Χειμερινό εξάμηνο 2009-2010

Μάθημα: Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία

Θέμα: Ηθική και μεταφυσική στον πλατωνικό διάλογο
Φίληβος

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

- 1) Οι διάλογοι της ύστερης συγγραφικής περιόδου του Πλάτωνα
- 2) Η θέση του διαλόγου *Φίληβος* στην ανάπτυξη της πλατωνικής ηδονολογίας
- 3) Το κεντρικό πρόβλημα του *Φιλήβου*: Η ανθρώπινη ευδαιμονία
- 4) Απόρριψη των θέσεων για ταύτιση της ευδαιμονίας είτε αμιγώς με την ηδονή είτε αμιγώς με τη φρόνηση
- 5) Προβολή της άποψης ότι ο *ἀγαθὸς βίος* αποτελεί μείγμα φρονήσεως και ηδονής
- 6) Το οντολογικό πρόβλημα του «ένδς» και των «πολλῶν» και η χρηστική αξία της διαλεκτικής
- 7) Η επιστροφή του Πλάτωνα στον έλεγχο
- 8) Η αιτία της αγαθότητας του *μεικτοῦ βίου*
- 9) Η οντολογική θεωρία των τεσσάρων ειδών ή γενών του όντος στην υπηρεσία της ηθικής
- 10) Ανάλυση του γένους της ηδονής
- 11) Ανάλυση του γένους της φρονήσεως
- 12) Ο *μεικτὸς βίος* ως έργο τέχνης και ως έκφραση του πλατωνικού ανθρωπισμού

Υπομνήσεις: α) Παρουσίαση άρθρου σχετικού με την προβληματική του μαθήματος στην τάξη.
β) Τελική ερευνητική εργασία.

Εργαστήριο Ερευνών Νεοελληνικής Φιλοσοφίας

ΜΑΘΗΜΑΤΑ - ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ

I. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

- 1) *Η Προβληματική της Φιλοσοφικής Ιστοριογραφίας*
- 2) *Φιλοσοφική Ερμηνευτική*
- 3) *Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία (Ε. Καραμπατζάκη)*
- 4) *Βυζαντινή Φιλοσοφία*
- 5) *Νεοελληνική Φιλοσοφία*
- 6) *Η Ελληνική Φιλοσοφία και ο Ευρωπαϊκός Πολιτισμός*
- 7) *Μεταφυσική*
- 8) *Φιλοσοφία της Φύσης*
- 9) *Πρακτική Φιλοσοφία*
- 10) *Λογική*
- 11) *Αισθητική*
- 12) *Ερευνητική Μεθοδολογία (Π. Νούτσος)*

Εξαμηνιαία Φροντιστήρια *Ειδικών Θεμάτων* και ετήσια σειρά διαλέξεων που θα αναλάβουν μέλη ΔΕΠ του Τομέα Φιλοσοφίας, των άλλων Τομέων του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, άλλων Πανεπιστημίων, καθώς επίσης ερευνητές Ερευνητικών Κέντρων της ημεδαπής και της αλλοδαπής.

Επιπλέον, το μάθημα *Ερευνητική Μεθοδολογία (Π. Νούτσος)*, στο οποίο οι μεταπτυχιακοί φοιτητές θα έχουν τη δυνατότητα να παρουσιάζουν και να συζητούν την τρέχουσα έρευνά τους.

II. ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

- 1) *Επιστημολογία-Θεωρία των Αξιών (Στ. Δημητρίου)*
- 2) *Ιστορία των Επιστημονικών Ιδεών*
- 3) *Φιλοσοφία της Φύσης – Φιλοσοφική Ανθρωπολογία*
- 4) *Φιλοσοφία των Φυσικών Επιστημών*
- 5) *Φιλοσοφία των Ιστορικών - Ερμηνευτικών Επιστημών*
- 6) *Κοινωνική και Πολιτική Φιλοσοφία*
- 7) *Φιλοσοφία των Κοινωνικών Επιστημών – Φιλοσοφία της Πολιτικής Οικονομίας (Δ. Δρόσος, Ι. Μαρκουλάτος)*
- 8) *Φιλοσοφία της Γλώσσας*
- 9) *Φιλοσοφία της Ψυχολογίας – Γνωσιοεπιστήμη*
- 10) *Ευρωπαϊκές Σπουδές και Φιλοσοφία των Επιστημών*
- 11) *Νεότερη και Σύγχρονη Φιλοσοφία (Ι. Πρελορέντζος, Γκ. Μαγγίνη, Μ. Πουρνά-ρη)*
- 12) *Ερευνητική Μεθοδολογία (Π. Νούτσος)*

Εξαμηνιαία Φροντιστήρια *Ειδικών Θεμάτων* και ετήσια σειρά διαλέξεων που θα αναλάβουν μέλη ΔΕΠ του Τομέα Φιλοσοφίας, των άλλων Τομέων του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, άλλων Πανεπιστημίων, καθώς επίσης ερευνητές Ερευνητικών Κέντρων της ημεδαπής και της αλλοδαπής.

Επιπλέον, το μάθημα *Ερευνητική Μεθοδολογία (Π. Νούτσος)*, στο οποίο οι μεταπτυχιακοί φοιτητές θα έχουν τη δυνατότητα να παρουσιάζουν και να συζητούν την τρέχουσα έρευνά τους.

ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Δευτέρα:	12.00-14.00:	<u>Επιστημολογία – Θεωρία των Αξιών</u> (Στ. Δημητρίου)
Τρίτη:	13.00-15.00:	<u>Ερευνητική Μεθοδολογία</u> (Π. Νούτσος)
	16.00-18.00:	<u>Νεότερη και Σύγχρονη Φιλοσοφία</u> (Ι. Πρελορέντζος)
	18.00-20.00	<u>Φιλοσοφία των Κοινωνικών Επιστημών – Φιλοσοφία της Πολιτικής Οικονομίας</u> (Δ. Δρόσος)
Τετάρτη:	10.00-12.00:	<i>Ετήσια ζώνη διαλέξεων</i> <u>Φιλοσοφία των Επιστημών</u> (υπεύθυνος: Στ. Δημητρίου) (όταν δεν υπάρχει Γενική Συνέλευση του Τμήματος)
	12.00-14.00:	<u>Νεότερη και Σύγχρονη Φιλοσοφία</u> (Μ. Πουρνάρη)
	16.00–18.00:	<u>Φιλοσοφία των Κοινωνικών Επιστημών – Φιλοσοφία της Πολιτικής Οικονομίας</u> (Ιορδ. Μαρκουλάτος)
	18.00–20.00:	<u>Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία</u> (Ε. Καραμπατζάκη)
Πέμπτη:	12.00–14.00:	<i>Ετήσια ζώνη διαλέξεων</i> <u>Ελληνική Φιλοσοφία</u> (υπεύθυνος: Ι. Πρελορέντζος)
	17.00-19.00:	<u>Νεότερη και Σύγχρονη Φιλοσοφία</u> (Γκ. Μαγγίνη)

ΩΡΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

Δευτέρα: **11.00-12.00:** Στ. Δημητρίου

Τρίτη: **12.00-13.00:** Π. Νούτσος

17.00-18.00: Δ. Δρόσος

Τετάρτη: **11.00-12.00:** Ι. Πρελορέντζος

15.00-16.00: Ι. Μαρκουλάτος

17.00-18.00: Ε. Καραμπατζάκη

Πέμπτη: **11.00-12.00:** Μ. Πουρνάρη

16.00-17.00: Γκ. Μαγγίνη

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ 2010

Διδάσκων: Καθηγητής Παναγιώτης Νούτσος

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Εαρινό εξάμηνο 2010

Μάθημα: Ερευνητική Μεθοδολογία

Θέμα: Δείγματα φιλοσοφικών κειμένων

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

1. Εισαγωγή
2. Είναι επαρκής η υπόθεση εργασίας;
3. Οι εννοιολογικοί «αρμοί»;
4. Το πεδίο παρατήρησης
5. Η σκιαγράφηση της μεθόδου
6. Η μελέτη των πηγών και η κριτική επισκόπηση της βιβλιογραφίας
7. Η διάρθρωση του κειμένου
8. Ο τρόπος εκδίπλωσης της συλλογιστικής και του επιχειρήματος
9. Τι απομένει;
10. Συμπεράσματα

Διδάσκων: Αναπλ. καθηγητής Ιωάννης Πρελορέντζος

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Εαρινό εξάμηνο 2010

Μάθημα: Νεότερη και Σύγχρονη

Φιλοσοφία

**Θέμα: Gilles Deleuze. Η αντίληψή του για τη φιλοσοφία,
την ιστορία της φιλοσοφίας και τις «συναντήσεις»
της φιλοσοφίας με τη λογοτεχνία και τις τέχνες**

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

1. Τέσσερις γενιές στη γαλλική φιλοσοφία του εικοστού αιώνα: η γενιά του 1900, του 1930, του 1960 και του 1990.
2. Η ζωή, το φιλοσοφικό έργο και η διδασκαλία του Deleuze (1925-1995)
 - α. Ιστορία της φιλοσοφίας και φιλοσοφία
 - β. Φιλοσοφία και λογοτεχνία
 - γ. Φιλοσοφία και τέχνες

A. ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

3. Η αντίληψη του Deleuze περί φιλοσοφίας
 - α. Η σκέψη (pensée) και οι τρεις εκφάνσεις της εμμενούς σκέψης: φιλοσοφία, επιστήμες, τέχνες
 - β. Εγκώμιο της φιλοσοφίας και δη της μεταφυσικής ως συστήματος
 - γ. Τι μας εμποδίζει να σκεπτόμαστε
 - δ. Τι μας ωθεί να σκεπτόμαστε. Θεωρία των συναντήσεων
4. Η δημιουργία ως θεμελιώδες γνώρισμα της σκέψης. Εγκώμιο του νέου, της απρόβλεπτης καινοτομίας
5. Το έργο της φιλοσοφίας

A. *Αρνητικά:*

Αντίπαλοι της φιλοσοφίας: η βλακεία και οι δοξασίες

Τι δεν είναι η φιλοσοφία: ενατένιση, αναστοχασμός, επικοινωνία

B. *Θετικά:*

Η φιλοσοφία ως δημιουργία εννοιών

Διευκρινίσεις όσον αφορά την ορολογία του Deleuze

6. Οι συνιστώσες των φιλοσοφικών εννοιών
7. Σχέση μεταξύ έννοιας (concept), αντίληψης (percept) και παθήματος (affect)
8. Η «εικόνα της σκέψης» ή το «επίπεδο εμμένειας»
9. Τα «εννοιακά πρόσωπα» (personnages conceptuels)
10. Λίγα λόγια περί γεωφιλοσοφίας
11. Το «υποκείμενο» της φιλοσοφίας ή μάλλον το καθεστώς όσων παράγουν φιλοσοφικό έργο
12. Σχέση μεταξύ φιλοσοφίας, επιστήμης και τέχνης
Σχέση μεταξύ φιλοσοφίας και μη φιλοσοφίας
- Διαφορά της φιλοσοφίας από τη θρησκεία
13. Διαφορά του σοφού από τον φιλόσοφο
14. Η στάση του Deleuze απέναντι στην ιστορία της φιλοσοφίας
15. Ο ρόλος του Nietzsche, του Bergson και του Spinoza στον φιλοσοφικό στοχασμό του Deleuze

B. ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

16. Βασικά γνωρίσματα της ενασχόλησης του Deleuze με μεγάλα έργα της παγκόσμιας λογοτεχνίας (ιδίως με μυθιστορήματα) και τρόποι σύζευξης της φιλοσοφίας με τη λογοτεχνία
17. Η δριμύεια κριτική του Deleuze στη μετάφραση και την ερμηνεία. Εγκώμιο του πειραματισμού, της βίωσης, των «γραμμών διαφυγής»
18. Η ανωτερότητα της αγγλικής και αμερικανικής λογοτεχνίας έναντι άλλων εθνικών λογοτεχνιών
19. Διάκριση της σχιζοφρένειας από τη νεύρωση και την παράνοια και ανάδειξη μιας θετικής έννοιας της σχιζοφρένειας. Η λογοτεχνία ως υγεία και ο λογοτέχνης ως ιατρός του πολιτισμού
20. Να είσαι ξένος στην ίδια σου τη γλώσσα και να κάνεις τη γλώσσα να τραυλίζει

Γ. ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΚΑΙ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

21. Γιατί ο κινηματογράφος παρουσιάζει μείζον ενδιαφέρον για τη φιλοσοφία κατά τον Deleuze
22. Εναντίωση του Deleuze στα επικρατέστερα στην εποχή του υποδείγματα προσέγγισης του κινηματογράφου (σημειολογικό, ψυχαναλυτικό και φαινομενολογικό).
23. Ο θεμελιώδης ρόλος του Bergson και του Peirce στη ντελεζιανή θεωρία του κινηματογράφου
24. «Συναντήσεις» φιλοσοφίας και κινηματογράφου. Οι (αναπάντεχες και συχνά παράδοξες) συσχετίσεις μεγάλων δημιουργών του κινηματογράφου με φιλοσόφους, λογοτέχνες, θετικούς επιστήμονες, ζωγράφους κ.ά.

Δ. ΚΡΙΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

25. Δυσκολίες που παρουσιάζει κάθε καλοπροαίρετη προσέγγιση της φιλοσοφίας του Deleuze

ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΗ : Η παρουσίαση εισήγησης είναι υποχρεωτική. Παρακαλούνται όσες/-οι πρόκειται να παρακολουθήσουν το μάθημα να μελετήσουν τα εξής κείμενα: α) Gilles Deleuze και Félix Guattari, *Τι είναι φιλοσοφία;*, Αθήνα, Καλέντης, 2004. β) Gilles Deleuze, *Κινηματογράφος 1. Η εικόνα-κίνηση*, Αθήνα, Νήσος, 2009. γ) Gilles Deleuze, *Ο μπερζονισμός*, Αθήνα, Scripta, 2009.

Διδάσκων: Αναπλ. καθηγητής Διονύσιος Δρόσος

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Εαρινό εξάμηνο 2010

Μάθημα: Φιλοσοφία των Κοινωνικών Επιστημών – Φιλοσοφία της Πολιτικής Οικονομίας

Θέμα: Γένεση, εξέλιξη και αντινομίες του Φιλελευθερισμού

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

1. Πολιτικός και οικονομικός φιλελευθερισμός
2. Η Ρεπουμπλικανική παράδοση: από τον Machiavelli στον James Harrington
3. Η βρετανική παράδοση: από τον Hobbes στον Adam Smith
4. Η γαλλική παράδοση: Benjamin Constant
5. Η αντίδραση στον φιλελευθερισμό: Carl Schmitt
6. Τα δοκίμια του Isaiah Berlin για την ελευθερία
7. Η θεωρία του Hayek για την ελευθερία
8. Οι αντινομίες του νεοφιλελευθερισμού: η αυθόρμητη ευταξία της αγοράς και η ορατή χείρ του τεχνοκρατικού κρατισμού
9. Ο φιλελευθερισμός ως εσωτερική αντινομία της νεωτερικότητας

Διδάσκουσα: Επίκ. καθηγήτρια Ελένη Καραμπατζάκη

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Εαρινό εξάμηνο 2010

Μάθημα: Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία

**Θέμα: Η ηθική της Νέας Στοάς – Επίκτητος – Μ. Αυρή-
λιος**

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

Στο πλαίσιο του μαθήματος θα αναλυθούν τα έργα δύο χαρακτηριστικών εκπροσώπων της Νέας Στοάς:

- 1) Το *Έγχειρίδιον* του πρώην δούλου Επίκτητου
- 2) Τα *Εἰς ἑαυτὸν* του αυτοκράτορα Μάρκου Αυρήλιου.

Διδάσκων: Επίκ. καθηγητής Στέφανος Δημητρίου

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Εαρινό εξάμηνο 2010

Μάθημα: Επιστημολογία – Θεωρία των Αξιών

Θέμα: Μεταηθική και κανονιστική θεωρία στην πολιτική φιλοσοφία

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

1. Η θέση του προβλήματος και η έννοια των αξιολογικών κρίσεων.
2. Πώς είναι δυνατή η ορθολογική δικαιολόγηση των αξιολογικών κρίσεων;
3. Ο λογικοσυντακτικός φορμαλισμός και η έννοια του κανόνα.
4. Φορμαλισμός των αξιών και αναστοχαστική κρίση.
5. Το νόημα και η πολυσημία των αξιολογικών εννοιών.
6. Η ερμηνεία των αξιολογικών εννοιών.
7. Κανονιστικότητα και ντεσιζιονισμός (αποφασιοκρατία).
8. Ιστορικός σχετικισμός και αξιακή δεσμευτικότητα.
9. Αξιολογία και κανονιστική δέσμευση του πρακτέου.
10. Τι συνεπάγεται η μετάθεση των αξιολογικών ζητημάτων των επιστημών στο μεταγλωσσικό επίπεδο;
11. Ο φορμαλισμός της ηθικής του Διαλόγου του Jürgen Habermas και η θεωρία περί αλήθειας ως συναίνεσης («συναινεσιακή θεωρία της αλήθειας»).
12. Αποτελεί η συναίνεση εχέγγυο ορθότητας;
13. Ποια θεωρία του νοήματος προϋποθέτει ο φορμαλισμός της επικοινωνιακής ορθολογικότητας;
14. Το παραγωγικό πρότυπο θεμελίωσης των αξιολογικών κρίσεων και η στήριξη των κανονιστικών προτάσεων.
15. Οι κανόνες εκφράζουν προσταγές;
16. Συνηγορία υπέρ του ηθικού ρεαλισμού.
17. Η πλήρωση των κενών σε περιστάσεις κανονιστικής αβεβαιότητας και ο αναλογικός συλλογισμός.
18. Το πρόβλημα της ομοιότητας.
19. Η αναλογική και η εξ αντιδιαστολής επιχειρηματολογία.
20. Κανονιστικότητα και κριτική των αντινομιών.
21. Οι επιχειρηματολογικοί τύποι a fortiori.
22. Είναι δυνατή μία ορθολογική κριτική θεωρία της ορθολογικής επιχειρημα-

τολογικής δικαιολόγησης η οποία να περιλαμβάνει την απροσδιοριστία και να στηρίζει τα κανονιστικά αιτήματα, χωρίς να ολισθαίνει στον δογματισμό;

23. Η αναγκαιότητα του νεοδιαφωτισμού.
24. Η σχέση θεμελίωσης και δικαιολόγησης των κρίσεων.

Διδάσκουσα: Επίκ. καθηγήτρια Γκόλφω Μαγγίνη

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Εαρινό εξάμηνο 2010

**Μάθημα: Νεότερη και Σύγχρονη
Φιλοσοφία**

Θέμα: Εισαγωγή στη Φιλοσοφική Ερμηνευτική

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

1. Η προϊστορία της φιλοσοφικής ερμηνευτικής
 - Γλώσσα και αλληγορία στην αρχαία γραμματεία
 - Φίλων: η καθολικότητα της αλληγορίας
 - Ωριγένης: η καθολικότητα της τυπολογίας
 - Αυγουστίνος: η καθολικότητα του λόγου της ψυχής
 - Λούθηρος: Sola Scriptura;
 - Flacius: η καθολικότητα της Γραμματικής
 - Η ερμηνευτική μεταξύ Γραμματικής και Κριτικής (Dannhauer–Chladenius–Meier)
2. Η ρομαντική ερμηνευτική
 - Η μετακαντιανή μετάβαση από το Διαφωτισμό στο Ρομαντισμό: Ast και Schlegel
 - Ο Schleiermacher και η καθολικότητα του ερμηνεύειν
3. Η μεταρομαντική ερμηνευτική
 - Το πρόβλημα του ιστορισμού (Droysen)
 - Το επιστημολογικό «παράδειγμα» του κατανοείν και η θεμελίωση των επιστημών του πνεύματος (Dilthey)
 - Ερμηνευτική και οντολογία (Heidegger)
4. Η ερμηνευτική στον Hans-Georg Gadamer
 - Η «απο-οντολογικοποίηση» της ερμηνευτικής και η επιστροφή στις επιστήμες του πνεύματος

- Ερμηνευτική και επενεργός ιστορική συνείδηση
- Ερμηνεία και εφαρμογή: το «παράδειγμα» της πρακτικής φιλοσοφίας
- Η γλώσσα ως διάλογος
- Η καθολικότητα της ερμηνευτικής εμπειρίας

5. Η φιλοσοφική ερμηνευτική σε διάλογο

- Η ερμηνευτική, η ρητορική και η κριτική της ιδεολογίας (Γκάνταμερ–Χάμπερμας)
- Η αναμέτρηση της ερμηνευτικής με την αναλυτική φιλοσοφία
- Η ερμηνευτική αντιμέτωπη με την πρόκληση του αποδομητικού Λόγου (Γκάνταμερ–Ντερριντά)
- Το υπόδειγμα της ψυχανάλυσης και του σωκρατικού διαλόγου

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ: Θα αναλυθούν χαρακτηριστικά αποσπάσματα των κύριων εκπροσώπων της φιλοσοφικής ερμηνευτικής.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η ανάληψη εργασιών (κριτική παρουσίαση βιβλίου ή άρθρου, μετάφραση άρθρου ή αποσπάσματος βιβλίου κ.ά) και η επεξεργασία ασκήσεων ερμηνείας των υπό συζήτηση κειμένων είναι προαιρετική.

Διδάσκων: Επίκ. καθηγητής Ιορδάνης Μαρκουλάτος

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Εαρινό εξάμηνο 2010

Μάθημα: Φιλοσοφία των Κοινωνικών Επιστημών – Φιλοσοφία της Πολιτικής Οικονομίας

Θέμα: Η κοινωνική οντολογία του Pierre Bourdieu

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

- Pierre Bourdieu: βιογραφικά στοιχεία και εισαγωγή στο έργο του.
- Ο Bourdieu και η κοινωνική οντολογία: οι επιφυλάξεις του σχετικά με τη *θεωρητική* ενασχόληση με την κοινωνική πραγματικότητα.
- Ο ιδιαίτερος χαρακτήρας των εννοιολογικών εργαλείων της οπτικής του Bourdieu.
- Η διάκριση υποκειμένου-αντικειμένου: ο καίριος ρόλος της σε κάθε απόπειρα οντολογικής επεξεργασίας της κοινωνικής πραγματικότητας.
- Η διαλεκτική κοινωνικού υποκειμένου – κοινωνικών δομών.
- Το *habitus*.
- Τα πεδία.
- Οι πρακτικές.
- Η πολιτικοποίηση του *βιωμένου κόσμου*: η κοινωνική πραγματικότητα ως πλέγμα δυναμικών πεδίων.
- Η *συμβολική βία* και η *συμβολική κυριαρχία*.
- Το σώμα ως εναλλακτικό επίκεντρο άρθρωσης κριτικού πολιτικού λόγου.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ:

Οι τυπικές υποχρεώσεις σας στο πλαίσιο του παραπάνω μαθήματος είναι οι εξής:

1. Παρουσίαση θέματος (σχετικού με την ύλη του μαθήματος) στην τάξη.
2. Τελική εργασία.
3. Προφορικές εξετάσεις.

Διδάσκουσα: Επίκ. καθηγήτρια Μαρία Πουρνάρη

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Εαρινό εξάμηνο 2010

Μάθημα: Νεότερη και Σύγχρονη Φιλοσοφία

Θέμα: Το πρόβλημα της αιτιότητας στον David Hume

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

1. Ανθρώπινη νόηση: εντυπώσεις, ιδέες, συνειρμοί, σχέσεις.
2. Γνώση: σχέσεις ιδεών, σχέσεις γεγονότων.
3. Η αιτιότητα ως σχέση.
4. Το αιτιακό αξίωμα.
5. Το πρόβλημα της επαγωγής.
6. Η ιδέα της αναγκαίας σύνδεσης αιτίας και αποτελέσματος.
7. Οι ορισμοί της αιτιότητας.

ΚΕΙΜΕΝΑ: *Πραγματεία για την Ανθρώπινη Φύση (1739-40).*

Σύνοψη της Πραγματείας για την Ανθρώπινη Φύση (1740).

Έρευνα για την Ανθρώπινη Νόηση (1748).

Η προθήκη των περιοδικών Φιλοσοφίας
(Ενιαία Βιβλιοθήκη των Τμημάτων Φ.Π.Ψ., Π.Τ.Δ.Ε., Π.Τ.Ν.)

VII. GRADUATE STUDIES

(M.A.)

Courses

I. Specialization: **GREEK PHILOSOPHY**

- 1) *Problems of Philosophical Historiography*
- 2) *Philosophical Hermeneutics*
- 3) *Ancient Greek Philosophy*
- 4) *Byzantine Philosophy*
- 5) *Modern Greek Philosophy*
- 6) *Greek Philosophy and European Culture*
- 7) *Metaphysics*
- 8) *Philosophy of Nature*
- 9) *Practical Philosophy*
- 10) *Logic*
- 11) *Aesthetics*
- 12) *Methodology of Research*

Along with the offered courses, term seminars as well as an annual series of special lectures will be organized. The presenters will be members of the Philosophy Department, as well as faculty of other Universities in Greece or abroad. Fellows of Research Institutes will also be invited for special lectures.

In the context of the course *Methodology of Research*, a special Seminar will take place in which the registered graduate students will present and discuss certain aspects of their research.

II. Specialization: **PHILOSOPHY OF SCIENCE**

- 1) *Epistemology – Theory of Values*
- 2) *History of Scientific Ideas*
- 3) *Philosophy of Nature - Philosophical Anthropology*
- 4) *Philosophy of the Natural Sciences*
- 5) *Philosophy of the Historical and Hermeneutic Sciences*
- 6) *Social and Political Philosophy*
- 7) *Philosophy of the Social Sciences – Philosophy of Political Economy*
- 8) *Philosophy of Language*
- 9) *Philosophy of Psychology – Cognitive Science*
- 10) *European Studies and Philosophy of Science*
- 11) *Modern and Contemporary Philosophy*
- 12) *Methodology of Research*

Along with the offered courses, term seminars as well as an annual series of special lectures will be organized. The presenters will be members of the Philosophy Department, as well as faculty of other Universities in Greece or abroad. Fellows of Research Institutes will also be invited for special lectures.

In the context of the course *Methodology of Research*, a special Seminar will take place in which the registered postgraduate students will present and discuss certain aspects of their research.

Ph.D.

Research Degree

The requirements for the Ph.D. Program are as follows:

- I) M.A. in Philosophy, or equivalent, awarded by a University in Greece or abroad
- II) Written entry-examination
- III) Mandatory attendance of graduate courses and specialized seminars, as suggested by the student's Dissertation Committee
- IV) Dissertation completion according to the article 12 of 2083/ 1992 Law

VIII. POSTDIPLOMSTUDIEN (M.A. Diplom)

(Liste der Lehrveranstaltungen)

I. Richtung: Griechische Philosophie

- 1) *Problematik der Philosophischen Historiographie*
- 2) *Philosophische Hermeneutik*
- 3) *Antike griechische Philosophie*
- 4) *Byzantinische Philosophie*
- 5) *Neugriechische Philosophie*
- 6) *Die griechische Philosophie und die europäische Kultur*
- 7) *Metaphysik*
- 8) *Naturphilosophie*
- 9) *Praktische Philosophie*
- 10) *Logik.*
- 11) *Ästhetik*
- 12) *Forschungsmethodologie.*

Ausserdem werden einsemestrige Seminare und Ringvorlesungen für Spezialthemen organisiert. Die Referenten werden Mitglieder des Fachbereichs oder auch Mitglieder von anderen Universitäten des In- und Auslands sowie spezialisierte Mitglieder von Forschungsinstituten sein. In einem Spezialseminar (*Forschungsmethodologie*) werden die Postdiplom-Studenten Themen aus ihrer eigenen Forschung präsentieren und besprechen.

II. Richtung: Philosophie der Wissenschaften.

- 1) *Wissenschaftstheorie – Theorie der Werte*
- 2) *Geschichte der wissenschaftlichen Ideen*
- 3) *Naturphilosophie – Philosophische Anthropologie*
- 4) *Philosophie der Naturwissenschaften*
- 5) *Philosophie der historisch – hermeneutischen Wissenschaften*
- 6) *Sozial – und politische Philosophie*
- 7) *Philosophie der Sozialwissenschaften – Philosophie der Politischen Ökonomie.*
- 8) *Philosophie der Sprache.*
- 9) *Philosophie der Psychologie – Kognitive Wissenschaft.*
- 10) *Europa – Studien und Philosophie der Wissenschaften.*
- 11) *Moderne und gegenwärtige Philosophie*
- 12) *Forschungsmethodologie.*

Ausserdem werden einsemestrige Seminare und Ringvorlesungen für Spezialthemen organisiert. Die Referenten werden Mitglieder des Fachbereichs oder auch Mitglieder von anderen Universitäten des In- und Auslands sowie spezialisierte Mitglieder von Forschungsinstituten sein. In einem Spezialseminar (*Forschungsmethodologie*) werden die Postdiplom-Studenten Themen aus ihrer eigenen Forschung präsentieren und besprechen.

POSTDIPLOMSTUDIEN (Dr. Phil.)

- a) Keine regelmässige Studien
- b) Forschungsseminare
- c) Eigene Forschung

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Ι. ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

ΤΜΗΜΑΤΟΣ Φ.Π.Ψ.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ

Α΄ ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ - Κατεύθυνση: Φιλοσοφία

Α΄ ΚΥΚΛΟΣ (1ο ως 4ο εξάμηνο) 72 δ.μ.

I. Υποχρεωτικά μαθήματα του Τμήματος Φ.Π.Ψ. 45 δ.μ.

α. Από τον Τομέα Φιλοσοφίας 15 δ.μ.

β. Από τον Τομέα Παιδαγωγικής 15 δ.μ.

γ. Από τον Τομέα Ψυχολογίας 15 δ.μ.

II. Κατ' επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα των άλλων

Τμημάτων της Φιλοσοφικής Σχολής 27 δ.μ.

α. Από το Τμήμα Φιλολογίας 18 δ.μ.

β. Από το Τμήμα Ιστορίας-Αρχαιολογίας 9 δ.μ.

Β΄ ΚΥΚΛΟΣ (5ο ως 8ο εξάμηνο) 72 δ.μ.

I. Μαθήματα του Τμήματος Φ.Π.Ψ.

I.1. Υποχρεωτικά 54 δ.μ.

α. Από τον Τομέα Φιλοσοφίας 36 δ.μ.

β. Από τον Τομέα Παιδαγωγικής 12 δ.μ.

γ. Από τον Τομέα Ψυχολογίας 6 δ.μ.

I.2. <u>Κατ' επιλογήν υποχρεωτικά</u>	12 δ.μ.
α. Από τον Τομέα <i>Φιλοσοφίας</i> ως	6 δ.μ.
β. Από τον Τομέα <i>Παιδαγωγικής</i> ως	6 δ.μ.
γ. Από τον Τομέα <i>Ψυχολογίας</i> ως	6 δ.μ.

II. Μαθήματα *άλλων* Τμημάτων ή Σχολών του Πανεπιστημίου

II.1. <u>Κατ' επιλογήν υποχρεωτικά</u>	6 δ.μ.
--	--------

ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ **12 δ.μ.**

ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ 156 δ.μ.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ

Α΄ Κύκλος (1ο ως 4ο εξάμηνο): 72 δ.μ.

Κοινός για όλες τις κατευθύνσεις του Τμήματος Φ.Π.Ψ.

I. ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ Φ.Π.Ψ. 45 δ.μ.

α. Από τον Τομέα Φιλοσοφίας:

1. <i>Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία</i>	3 δ.μ.
2. <i>Νεότερη και Σύγχρονη Φιλοσοφία</i>	3 δ.μ.
3. <i>Εισαγωγή στη Φιλοσοφία</i>	3 δ.μ.
4. <i>Κοινωνική και Πολιτική Φιλοσοφία</i>	3 δ.μ.
5. <i>Φιλοσοφία της Επιστήμης ή Επιστημολογία</i>	
– <i>Ιστορία των Επιστημονικών Ιδεών</i>	3 δ.μ.

Σύνολο 15 δ.μ.

β. Από τον Τομέα Παιδαγωγικής:

1. Ιστορία της Εκπαίδευσης	3 δ.μ.
2. Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης	3 δ.μ.
3. Θεωρίες και Μέθοδοι Διδασκαλίας – Αξιολόγηση	3 δ.μ.
4. Εισαγωγή στις Επιστήμες της Αγωγής	6 δ.μ.

Σύνολο **15 δ.μ.**

γ. Από τον Τομέα Ψυχολογίας:

1. Γενική Ψυχολογία	6 δ.μ.
2. Κοινωνική Ψυχολογία	3 δ.μ.
3. Εξελικτική Ψυχολογία	3 δ.μ.
4. Κλινική Ψυχολογία	3 δ.μ.

Σύνολο **15 δ.μ.**

II. ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΤΩΝ

ΑΛΛΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ 27 δ.μ.

α. Από το Τμήμα Φιλολογίας 18 δ.μ.

1. Δύο από την ενότητα <i>Αρχαία Ελληνική Φιλολογία</i>	6 δ.μ.
2. Τρία από την ενότητα <i>Νέα Ελληνική Φιλολογία</i>	9 δ.μ.
3. Ένα από τον Τομέα <i>Γλωσσολογίας</i>	3 δ.μ.

β. Από το Τμήμα Ιστορίας-Αρχαιολογίας:

Τρία μαθήματα	9 δ.μ.
---------------	---------------

Γενικό σύνολο δ.μ. του Α' Κύκλου: 72 διδακτικές μονάδες.

Β΄ Κύκλος (5ο ως 8ο εξάμηνο): 72 δ.μ.

I. Μαθήματα του Τμήματος Φ.Π.Ψ.

I.1. Υποχρεωτικά

α. Από τον Τομέα Φιλοσοφίας 36 δ.μ.

Α΄ Ενότητα: τουλάχιστον 15 δ.μ.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

Η Προβληματική της Φιλοσοφικής

Ιστοριογραφίας 3 δ.μ.

Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία "

Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία Α΄

(Προσωκρατικοί φιλόσοφοι) "

Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία Β΄

(Αρχαία Σοφιστική "

Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία Γ΄

(Σωκράτης και Σωκρατικές Σχολές) "

Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία Δ΄

(Πλάτων και Αρχαία Ακαδημία) "

Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία Ε΄

(Αριστοτέλης και Αρχ. Περίπατος) "

Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία ΣΤ΄

(Ελληνιστική Φιλοσοφία) "

Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία Ζ΄

(Η Φιλοσοφία της Ύστερης Αρχαιότητας

ώς τον 6ο αι. μ.Χ.) "

Ρωμαϊκή Φιλοσοφία "

<i>Βυζαντινή Φιλοσοφία</i>	"
<i>Μεσαιωνική Φιλοσοφία</i>	"
<i>Νεότερη και Σύγχρονη Φιλοσοφία</i>	"
<i>Νεότερη Φιλοσοφία</i>	"
<i>Σύγχρονη Φιλοσοφία</i>	"
<i>Νεοελληνική Φιλοσοφία</i>	"
<i>Φιλοσοφίες του Εξωευρωπαϊκού Χώρου</i>	"

Β' Ενότητα: τουλάχιστον 15 δ.μ.

ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

<i>Εισαγωγή στη Φιλοσοφία</i>	3 δ.μ.
<i>Οντολογία - Μεταφυσική</i>	"
<i>Φιλοσοφική Ανθρωπολογία</i>	"
<i>Επιστημολογία - Ιστορία των Επιστημονικών Ιδεών</i>	3 δ.μ.
<i>Λογική</i>	"
<i>Γνωσιοθεωρία</i>	"
<i>Φιλοσοφία της Επιστήμης</i>	"
<i>Φιλοσοφία της Φύσης</i>	"
<i>Φιλοσοφία των Φυσικών Επιστημών</i>	"
<i>Φιλοσοφία των Μαθηματικών</i>	"
<i>Φιλοσοφία της Ιατρικής</i>	"
<i>Ηθική</i>	"
<i>Κοινωνική και Πολιτική Φιλοσοφία</i>	"
<i>Φιλοσοφία της Ιστορίας</i>	"
<i>Φιλοσοφία του Πολιτισμού</i>	"
<i>Φιλοσοφία της Παιδείας</i>	"

<i>Φιλοσοφία της Γλώσσας</i>	"
<i>Αισθητική - Φιλοσοφία της Λογοτεχνίας</i>	"
<i>Φιλοσοφική Ερμηνευτική</i>	"
<i>Φιλοσοφία της Θρησκείας</i>	"
<i>Επίκαιρα Φιλοσοφικά Προβλήματα</i>	
<i>(π.χ. Τεχνική, Οικολογία κ.ά.)</i>	"
<i>Κοινωνιολογία</i>	"
<i>Φιλοσοφία των Κοινωνικών Επιστημών</i>	"
<i>Ερευνητική Μεθοδολογία</i>	"
<i>Μεθοδολογία των Επιστημονικών Εργασιών</i>	"
<i>Διδακτική της Φιλοσοφίας</i>	"

Σημείωση: Τις 6 υπόλοιπες δ.μ. ο/η φοιτητής/-τρια έχει τη δυνατότητα να τις καλύψει από οποιαδήποτε Ενότητα (Α' ή Β') επιθυμεί.

β. Από τον Τομέα Παιδαγωγικής **12 δ.μ.**

Τέσσερα μαθήματα από τα γνωστικά αντικείμενα:

<i>Ιστορία της Εκπαίδευσης</i>	3 δ.μ.
<i>Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης</i>	"
<i>Εισαγωγή στις Επιστήμες της Αγωγής</i>	"
<i>Συγκριτική Εκπαίδευση, Οικονομία και</i>	
<i>Προγραμματισμός στην Εκπαίδευση</i>	"

γ. Από τον Τομέα Ψυχολογίας **6 δ.μ.**

Δύο μαθήματα από τα γνωστικά αντικείμενα:

Γενική Ψυχολογία 3 δ.μ.

Εξελικτική Ψυχολογία "

Κλινική Ψυχολογία "

I.2. Κατ' επιλογήν υποχρεωτικά **12 δ.μ.**

α. Από τον Τομέα *Φιλοσοφίας* ως 6 δ.μ.

β. Από τον Τομέα *Παιδαγωγικής* ως "

γ. Από τον Τομέα *Ψυχολογίας* ως "

II. Μαθήματα άλλων Τμημάτων ή Σχολών του Πανεπιστημίου

II.1. Κατ' επιλογήν υποχρεωτικά **6 δ.μ.**

Γενικό σύνολο δ.μ. του Β' Κύκλου: 72 διδακτικές μονάδες.

ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ **12 δ.μ.**

ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ **156 δ.μ.**

II. UNIVERSITY OF IOANNINA
DEPARTMENT OF PHILOSOPHY
TABLE OF COURSES

1st Cycle (1st-4th Semester), for all students of the Philosophy, Education and Psychology Departments)

- Ancient Greek Philosophy
- Modern and Contemporary Philosophy
- Introduction to Philosophy
- Social and Political Philosophy
- Epistemology – History of Scientific Ideas

2nd Cycle (5th-8th Semester)

First Unit: minimum of 15 teaching Units

HISTORY OF PHILOSOPHY

- Problems of Philosophical Historiography
- Ancient Greek Philosophy
- Ancient Greek Philosophy A (Presocratics)
- Ancient Greek Philosophy B (Ancient Sophistic)
- Ancient Greek Philosophy C (Socrates – Socratics)
- Ancient Greek Philosophy D (Plato – Ancient Academy)
- Ancient Greek Philosophy E (Aristotle – Ancient Peripatos)
- Ancient Greek Philosophy F (Hellenistic Philosophy)
- Ancient Greek Philosophy G (Philosophy of Late Antiquity to 6th c. A.D.)
- Roman Philosophy
- Byzantine Philosophy
- Medieval Philosophy
- Modern and Contemporary Philosophy
- Modern Philosophy
- Contemporary Philosophy
- Modern Greek Philosophy
- Philosophies Beyond the European Tradition

Second Unit: minimum of 15 teaching Units

SYSTEMATIC PHILOSOPHY

- Introduction to Philosophy
- Ontology – Metaphysics
- Philosophical Anthropology
- Epistemology – History of Scientific Ideas
- Logic
- Theory of Knowledge
- Philosophy of Science
- Philosophy of Nature
- Philosophy of the Natural Sciences
- Philosophy of Mathematics
- Philosophy of Medicine
- Ethics
- Social and Political Philosophy
- Philosophy of History
- Philosophy of Culture
- Philosophy of Education
- Philosophy of Language
- Aesthetics – Philosophy of Literature
- Hermeneutics
- Philosophy of Religion
- Contemporary Philosophical Problems (such as Technology, Ecology etc.)
- Sociology
- Philosophy of the Social Sciences
- Methodology of Research
- Essay Writing
- Philosophy Teaching

III. ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ

1. **Εργαστήριο Τεκμηρίωσης και Μελέτης της Ιστορίας των Κοινωνικών και Πολιτικών Ιδεών.**

Τηλ. 2651-00-5751.

2. **Εργαστήριο Ερευνών Νεοελληνικής Φιλοσοφίας.**

Τηλ. 2651-00-5651.

Ηλεκτρ. Δ/νση: www.kenef.phil.uoi.gr

3. **Εργαστήριο Πλατωνικών και Αριστοτελικών Μελετών.**

Τηλ. 2651-00-5764.

Ηλεκτρ. Δ/νση: <http://pep.uoi.gr/erparm>

4. **Εργαστήριο Πλωτινικών Ερευνών.**

Τηλ. 2651-00-5684.

5. **Βιβλιοθήκη και Μουσείο Μαρίας και Σπύρου Μαλαφούρη.**

Τηλ. 2651-00-5781 (και σε συνεννόηση με τη Γραμματεία του Τομέα Φιλοσοφίας, Τηλ. 2651-00-5657).

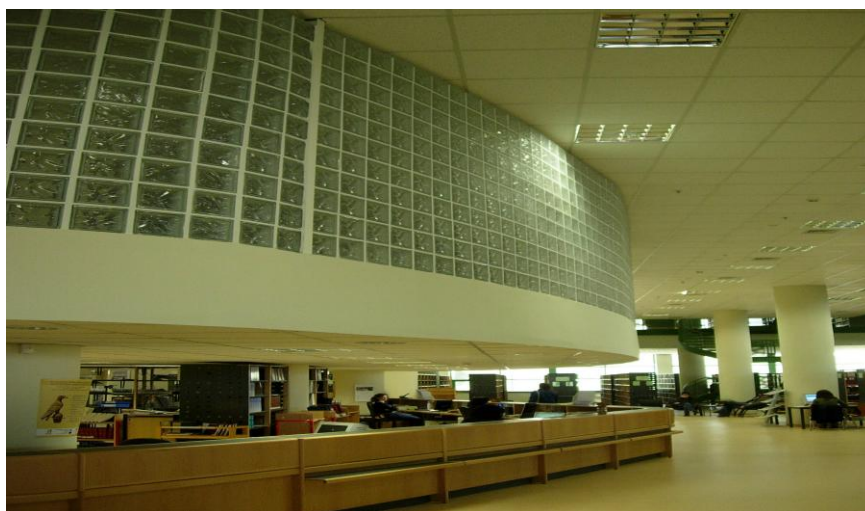
*

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

Το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων διαθέτει την μεγαλύτερη σε έκταση ενιαία Βιβλιοθήκη της Ελλάδας, η οποία λόγω της ευρείας χρήσης της πληροφοριακής τεχνολογίας που παρέχει, ονομάζεται «Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων» (Β.Κ.Π.-Π.Ι.).

Η «Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων» (Β.Κ.Π.-Π.Ι.) αποσκοπεί στην παροχή σχετικών υπηρεσιών κάθε μορφής: αναγνωστήρια, δανεισμός βιβλίων, δανεισμός βιβλίων από άλλες βιβλιοθήκες (διαδανεισμός), πρόσβαση στο διαδίκτυο, και ειδικότερα εξασφάλιση πρόσβασης σε πληροφοριακές πηγές και ψηφιοποιημένο υλικό του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, καθώς και καταλόγους βιβλιοθηκών της Ελλάδας και του εξωτερικού, φωτοτυπικά μηχανήματα κ.ά.

Διαθέτει μεγάλη συλλογή επιστημονικών βιβλίων και φοιτητικών εγχειριδίων, επιστημονικά περιοδικά, εφημερίδες, ψηφιακό και οπτικοακουστικό υλικό κάθε μορφής, εγκυκλοπαίδειες, λεξικά, ευρετήρια, βιβλία για δανεισμό στους φοιτητές, καθώς και ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης για την υποστήριξη των εκπαιδευτικών και ερευνητικών αναγκών της ακαδημαϊκής κοινότητας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Διαθέτει επίσης ειδική συλλογή σε γραφή Braille, καθώς και εξοπλισμό για χρήση από άτομα με προβλήματα όρασης.

Χρήστες της Β.Κ.Π.-Π.Ι. είναι όλα τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, ήτοι: μέλη του Διδακτικού, Ερευνητικού και Διοικητικού Προσωπικού του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, φοιτητές, μεταπτυχιακοί φοιτητές ή υποψήφιοι διδάκτορες, μεταδιδακτορικοί ερευνητές, αλλοδαποί φοιτητές που συμμετέχουν σε προγράμματα δια-πανεπιστημιακής συνεργασίας, καθώς και άτομα εκτός της ακαδημαϊκής κοινότητας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και φοιτητές άλλων Α.Ε.Ι. της Ελλάδας.

Η λειτουργία της διέπεται από κανονισμό λειτουργίας στον οποίο υποχρεούται να συμμορφώνεται ο κάθε χρήστης της. Ο κανονισμός λειτουργίας υπάρχει στον δικτυακό τόπο της Βιβλιοθήκης στη διεύθυνση <http://www.lib.uoi.gr>

Η διεύθυνση της Βιβλιοθήκης είναι:

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης

Πανεπιστημιούπολη

Τ.Κ. 451 10 Ιωάννινα

Τηλ.: 2651-00-5958, **FAX :** 2651-00-5096

E-mail: cedesk1@cc.uoi.gr

Ιστοσελίδα: <http://www.lib.uoi.gr>

*

ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

Τηλ. 2651-00-7105, 7106

*

ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ

Τηλ. 2651-00-8454

*

ΓΡΑΦΕΙΟ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

Τηλ. 2651-00-7117

*

ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ

1. Από το ΕΠΕΑΕΚ (για τα έτη 1998/99, 1999/2000, 2000/ 2001, 2001/2002, 2002/2003, 2003/2004)
2. Από την Επιτροπή Ερευνών (τηλ. 2651-00-7135)
3. Από το Τμήμα Κληροδοτημάτων (τηλ. 2651-00-7137)
4. Από το «Ίδρυμα Έφης και Παναγιώτη Μιχελή» (πληροφορίες στη Γραμματεία του Τομέα Φιλοσοφίας, τηλ. 2651-00-5657)
5. Από Φορείς της πόλης των Ιωαννίνων
6. Από το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών
7. Στη μνήμη της Πόπης Βουτσινά (χορηγός ο ομότιμος καθηγητής Μανόλης Παπαθωμόπουλος)

*

ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΛΕΣΧΗ

Τηλ. 2651-00-5390, 5381

*

Α΄ ΦΟΙΤΗΤΙΚΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ

Τηλ. 2651-00-8330, 8331

*

Β΄ ΦΟΙΤΗΤΙΚΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ

Τηλ. 2651-00-6436

Η ΠΡΩΤΗ ΔΕΚΑΠΕΝΤΑΕΤΙΑ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Δ Ω Δ Ω Ν Η

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

**ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΕΤΗΡΙΔΑ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ, ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ**

ΤΟΜΟΣ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΣ ΕΒΔΟΜΟΣ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

Η Βιβλιοθήκη και το Μουσείο

Μαρίας και Σπύρου Μαλαφούρη

δ) Οδηγοί Μεταπτυχιακών Σπουδών του Διατμηματικού Προγράμματος «Ελληνική Φιλοσοφία – Φιλοσοφία των Επιστημών»

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ - ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ - ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΟΔΗΓΟΣ

Μ
Ε
Τ
Α
Π
Υ
Χ
Ι
Α
Κ
Ω
Ν

Σ
Π
Ο
Υ
Δ
Ω
Ν

2001 - 2002

ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2001

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ - ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ - ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

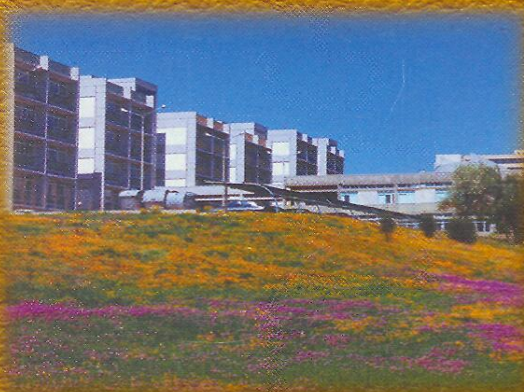
ΟΔΗΓΟΣ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ

2002 - 2003

ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2002

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ - ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ - ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΟΔΗΓΟΣ

**Μ
Ε
Τ
Α
Π
Τ
Υ
Χ
Ι
Α
Κ
Ω
Ν
Σ
Π
Ο
Υ
Δ
Ω
Ν**

2003 - 2004

ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2003

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ, ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΟΔΗΓΟΣ

**Μ
Ε
Τ
Α
Π
Τ
Υ
Χ
Ι
Α
Κ
Ω
Ν

Σ
Π
Ο
Υ
Δ
Ω
Ν**

2004 - 2005

ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2004

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ, ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΟΔΗΓΟΣ

**Μ
Ε
Τ
Α
Π
Τ
Υ
Χ
Ι
Α
Κ
Ω
Ν

Σ
Π
Ο
Υ
Δ
Ω
Ν**

2005 - 2006

ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2005

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ, ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΟΔΗΓΟΣ

**Μ
Ε
Τ
Α
Π
Τ
Υ
Χ
Ι
Α
Κ
Ω
Ν

Σ
Π
Ο
Υ
Δ
Ω
Ν**

2006 - 2007

ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ, ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΟΔΗΓΟΣ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ
2007 - 2008

ΙΩΑΝΝΙΝΑ
2007

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

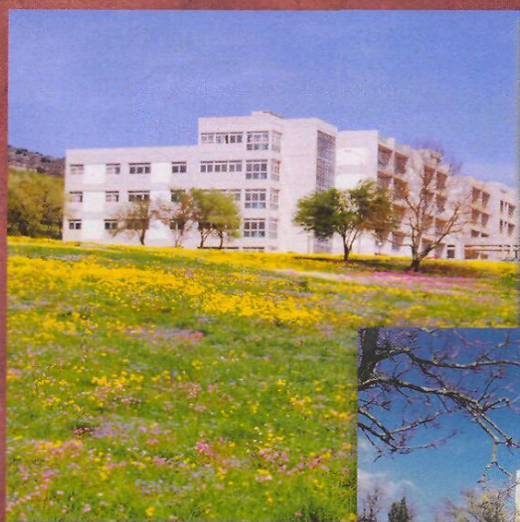
ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ, ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

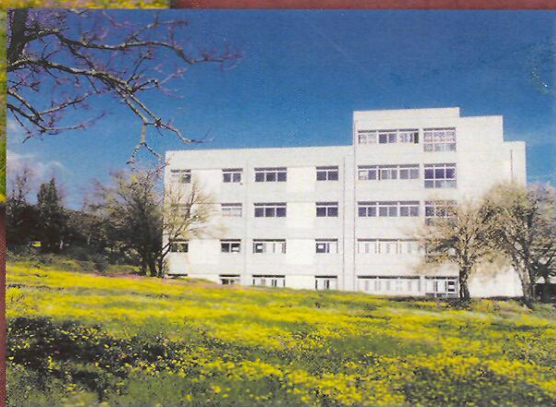
ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΟΔΗΓΟΣ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ
2008 - 2009

ΙΩΑΝΝΙΝΑ
2008

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ, ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΟΔΗΓΟΣ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ
2009 - 2010

ΙΩΑΝΝΙΝΑ
2009

ε) Από την οικεία αλληλογραφία